GAZETI RASMI LA SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

(Hupigwa Chapa kwa Amri ya Serikali)

Sehemu ya CXXXIII Nam. 7081 **24 Januari, 2023** **Bei Shs.10,000/=**

Imekubaliwa na Mkuu wa Posta kuwa ni Gazeti

YALIYOMO *Ukurasa*

Mswada wa Kufuta Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar Nambari 1 ya Mwaka 2012 na Kutunga Upya Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar na mambo mengine yanayohusiana na hayo. 55

SEHEMU YA SHERIA

Tangazo la Mswada lililotajwa hapo chini linatangazwa katika ***Gazeti Rasmi*** hili.

Tangazo la Mswada

Nam. :- Mswada wa Kufuta Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar Nam. 1 ya Mwaka 2012 na Kutunga Upya Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar na mambo mengine yanayohusiana na hayo.

TANGAZO

Mswada ufuatao utawasilishwa katika Mkutano wa Baraza la Wawakilishi utakaoanza tarehe 15 Febuari, 2023 kwa kusomwa mara ya kwanza na unachapishwa pamoja na Madhumuni na Sababu zake kwa ajili ya kutoa taarifa kwa wananchi.

ZANZIBAR
24 Januari, 2023

(Mhandisi Zena Ahmed Said)
Katibu wa Baraza la Mapinduzi na Katibu Mkuu Kiongozi.

Matangazo yaliyohusu maiti, kuvunjika kwa Ushirika na baadhi ya matangazo ambayo ni muhimu kwa watu kujua yanaweza kutiwa katika Gazeti. Nakala matangazo namna hiyo, zipelekwe kwa Mhariri wa Gazeti Rasmi la Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar - Tanzania katika nyumba ya kupiga, Sanduku la Posta 261. Nakala zisichelewe kuliko Jumatatu kila wiki.

MSWADA

wa

KUFUTA SHERIA YA KUZUIA RUSHWA NA UHUJUMU UCHUMI ZANZIBAR NAM. 1 YA 2012 NA KUTUNGA UPYA SHERIA YA KUZUIA RUSHWA NA UHUJUMU UCHUMI ZANZIBAR NA MAMBO MENGINE YANAYOHUSIANA NA HAYO

UMETUNGWA na Baraza la Wawakilishi Zanzibar.

SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA AWALI

Jina fupi na kuanza kutumika.

1. Sheria hii itajulikana kama Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar, 2023 na itaanza kutumika baada ya kutiwa saini na Rais na kwa tarehe itakayotangazwa na Waziri katika Gazeti.

Matumizi

2. Sheria hii itatumika kwenye mambo yote yanayohusiana na usimamizi na uendeshaji wa Mamlaka na mambo yote yanayohusiana na kuzuia na kupambana na rushwa na uhujumu wa uchumi ndani ya Zanzibar.

Ufafanuzi.

3. Katika Sheria hii, isipokuwa kama itaelezwa vyenginevyo:

"amri ya zuio" maana yake ni amri iliyotolewa na Mahakama kuzuia mali maalum ya mtuhumiwa chini ya masharti ya Sheria hii;

"Data" maana yake ni taarifa zilizorikodiwa au zilizohifadhiwa kwa namna ambayo kuchakatwa kwake ni kwa kutumia kifaa kinachofanya kazi wenyewe kama kinavyoelekezwa kufanya hivyo;

"faida" maana yake ni zawadi yoyote, mkopo, ada, marejesho, uteuzi, huduma, upendeleo, zuio la kutekeleza jambo halali, ahadi au malipo mengine;

"Kamanda wa Mamlaka wa Mkoa" maana yake ni mfanyakazi aliyeteuliwa na Mkurugenzi Mkuu chini ya masharti ya kifungu cha 11 cha Sheria hii;

"Kamanda wa Mamlaka wa Wilaya" maana yake ni mfanyakazi aliyeteuliwa na Mkurugenzi Mkuu chini ya masharti ya kifungu cha 11 cha Sheria hii;

"Katiba" maana yake ni Katiba ya Zanzibar ya 1984;

"kitendo cha rushwa" maana yake ni kitendo ambacho:

(a) kinapelekea makosa ya rushwa au ya uhujumu wa uchumi; au

(b) kilifanywa kabla ya Sheria hii kuanza kutumika na ambacho kwa wakati huo kilikuwa ni kosa la rushwa au uhujumu uchumi;

"Kitengo cha Udhibiti wa Fedha Haramu (FIU)" maana yake ni Kitengo kilichoanzishwa chini ya Sheria ya Udhibiti wa Utakatishaji wa Fedha Haramu na Mapato Yatokanayo na Uhalifu, Nam. 10 ya 2009;

"mali zisizoelezeka" maana yake ni mali:

(a) iliyopatikana katika kipindi ambacho mtu alidaiwa kutenda kosa la rushwa au uhujumu uchumi au cha karibu; na

(b) ambayo thamani ya mali hio hailingani na vyanzo vya kipato vinavojulikana vya mtu huyo kwa kipindi husika au cha karibu na kwamba hakuna maelezo ya kuridhisha kuelezea upatikanaji wa mali hiyo;

"Mamlaka" maana yake ni Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu wa Uchumi iliyoanzishwa chini ya masharti ya kifungu cha 4 cha Sheria hii;

"Mkurugenzi Mkuu" maana yake ni Mkurugenzi Mkuu aliyeteuliwa chini ya masharti ya kifungu cha 6 Sheria hii;

"Mchunguzi Msaidizi" maana yake ni mfanyakazi aliyeidhinishwa na Mkurugenzi Mkuu chini ya masharti ya kifungu cha 20 cha Sheria hii kumsaidia Mchunguzi;

"mtoa huduma za mawasiliano" maana yake ni mtu anayetoa huduma za posta, taarifa au mawasiliano ikijumuisha mawasiliano ya simu, vyombo vya habari, tovuti, huduma za mitandao, watoa huduma za intaneti na mtaalam ambaye ametangazwa na Mkurugenzi Mkuu;

"Mchunguzi" maana yake ni mtu aliyeteuliwa na Mkurugenzi Mkuu chini ya masharti ya kifungu cha 20 cha Sheria hii kufanya uchunguzi;

"Mkuu" inajumuisha:

(a) mnufaika;

(b) mtu ambaye wakala anafanya kazi kwa niaba yake; na

(c) muajiri.

"Mfanyakazi" maana yake ni Mtumishi au Afisa yoyote wa Mamlaka, ikiwa ni pamoja na Mkurugenzi Mkuu, Naibu Mkurugenzi Mkuu na kila mtu aliyeajiriwa na au wanaotoa huduma kwa niaba ya Mamlaka;

"Naibu Mkurugenzi Mkuu" maana yake ni Naibu Mkurugenzi Mkuu aliyeteuliwa chini ya masharti ya kifungu cha 9 cha Sheria hii;

"Afisa" maana yake ni mtu aliyeajiriwa au aliyeteuliwa kushika nafasi katika Taasisi;

"Rais" maana yake ni Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi;

"rushwa" inajumuisha makosa yote yaliyoainishwa chini ya Sehemu ya Tano ya Sheria hii;

"Serikali" maana yake ni Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;

"Shirika la umma" maana yake ni shirika lolote lililoanzishwa chini ya Sheria ya Ofisi ya Msajili wa Hazina na Usimamizi wa Mali za Umma, Nam. 6 ya 2021 au chini ya Sheria nyengine yoyote na ambapo Serikali au mwakilishi wake inamiliki hisa nyingi zaidi au hisa zote katika Shirika hilo;

"Taasisi ya umma" maana yake ni taasisi yoyote au jumuiya inayofanya kazi ya au kwa niaba ya Serikali;

"Taasisi " maana yake ni taasisi au afisi yoyote ya umma au binafsi ambayo inatoa ajira chini ya mkataba wa ajira, mkataba wa huduma au vyenginevyo, ajira ya muda au ya kudumu au kwa malipo au bila ya malipo;

"Uhujumu Uchumi" maana yake ni makosa yaliyoainishwa chini ya Sehemu ya Sita ya Sheria hii;

"wakala" inajumuisha:

(a) mtu aliyeajiriwa ikiwa yupo katika mkataba wa ajira, mkataba wa huduma au vyenginevyo, ajira ya muda au ya kudumu au kwa malipo au bila ya malipo;

(b) mdhamini;

(c) msimamizi au kiongozi wa mali za marehemu; au

(d) mfanyakazi wa umma;

"Waziri" maana yake ni Waziri anayehusika na Mamlaka ya kuzuia rushwa na uhujumu uchumi Zanzibar.

SEHEMU YA PILI
KUANZISHWA KWA MAMLAKA

Kuanzishwa kwa Mamlaka.

4. - (1) Kunaanzishwa Mamlaka itakayojulikana kama Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar ambayo kwa jina fupi itakuwa ZAECA.

(2) Mamlaka itakuwa ni chombo kinachojitegemea chenye urithi wa kuendelea, chenye muhuri na kwa jina lake, kitakuwa na uwezo wa:

(a) kushtaki na kushtakiwa;

(b) kupata, kushikilia na kutoa mali yoyote inayohamishika na isiyohamishika; na

(c) kutekeleza jambo jengine lolote ambalo kisheria linaweza kutekelezwa na chombo kinachojitegemea.

5.-(1) Mamlaka, ikiwa na hadhi ya uaskari usaidizi, kazi zake zitakuwa ni: Kazi za Mamlaka.

(a) kupokea na kuchunguza malalamiko yoyote kuhusu kitendo cha rushwa katika taasisi yoyote ya umma au binafsi;

(b) kuchunguza jambo lolote ambalo, kwa maoni ya Mamlaka, linaibua dhana kuwa moja kati ya mambo yafuatayo yametokea au yanaweza kutokea:

(i) kitendo kinachopelekea kosa la rushwa au uhujumu uchumi; na

(ii) kitendo kinachoweza kuruhusu, kushawishi au kusababisha kuwepo kwa kitendo cha kosa la rushwa au uhujumu uchumi;

(c) kuchunguza vitendo vya mtu yeyote ambavyo, kwa maoni ya Mamlaka, vinapelekea kuwepo kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi au kosa jengine chini ya Sheria hii;

(d) kuisaidia taasisi yoyote ya Serikali inayosimamia Sheria katika kuchunguza kosa la rushwa au uhujumu uchumi;

(e) kwa maombi ya mtu yeyote, kutoa ushauri na msaada juu ya njia ambazo zitamwezesha mtu huyo kuzuia vitendo vya rushwa;

(f) kuchunguza mienendo na taratibu katika taasisi za umma au binafsi ili kuwezesha kubaini vitendo vya rushwa na kuona namna ya kuboresha mienendo na taratibu za ufanyaji kazi ambazo kwa maoni ya Mamlaka zitapelekea kuwepo kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi;

(g) kuwaelekeza Mkuu yoyote wa taasisi juu ya mabadiliko katika matendo sambamba na utekelezaji wa majukumu kwa ufanisi katika taasisi hizo ambapo Mkurugenzi Mkuu ataona ni muhimu kupunguza uwezekano wa kutokea vitendo vya rushwa;

(h) kuelimisha jamii juu ya umuhimu wa kanuni za maadili, madhara ya rushwa na uhujumu uchumi na kuitaka jamii kuisaidia Mamlaka katika mapambano dhidi ya rushwa na uhujumu uchumi na Mamlaka:

(i) itabuni na kuchapisha aina yoyote ya machapisho yanayofaa kwa dhamira na madhumuni yake;

(ii) itaanzisha au kufanya utafiti au upembuzi wowote;

(iii) itaandaa makongamano, mikusanyiko au mikutano yoyote na kushiriki katika kongamano lolote linaloandaliwa na taasisi nyingine; na

(iv) itabuni na kutekeleza programu za uelimishaji wa umma kuhusu masuala ya rushwa na uhujumu uchumi kupitia vyombo vya habari.

(i) kuchunguza kiwango cha uwajibikaji kwa upotevu au uharibifu wa mali ya umma na kwa kushauriana na Mwanasheria Mkuu wa Serikali, kufungua mashauri ya madai dhidi ya mtu ili kurejesha mali hiyo au fidia;

(j) kurejesha mali au kutekeleza amri ya fidia kama mali iliyopotea au iliyoharibiwa ipo nje ya Zanzibar au mali ambayo inaweza kutumika kutekeleza amri ipo nje ya Zanzibar;

(k) kusimamia mikataba na miradi yote ambayo Serikali ni mnufaika moja kwa moja ama vyenginevyo kabla ya kufungwa kwa mikataba na wakati wa utekelezaji wake; na

(l) kufanya kazi nyengine yoyote iliyopewa na Sheria hii au Sheria nyengine yoyote.

(2) Afisa Mtendaji Mkuu wa taasisi atafuata maelekezo yaliyotolewa chini ya kifungu kidogo cha (1)(g) cha kifungu hiki.

(3) Endapo taasisi itaona kwamba hailazimiki kufuata maelekezo yaliyotolewa katika kifungu kidogo cha (1)(g) cha kifungu hiki, kwa maandishi, itatoa maelezo kwa Mamlaka si zaidi ya siku kumi na nne kuanzia siku ya maelekezo kuwa taasisi hiyo hailazimiki kufuata maelekezo hayo.

(4) Kwa kuzingatia masharti ya kifungu hiki, Mamlaka inaweza kumpanga mfanyakazi au mchunguzi katika taasisi yoyote kama Mkurugenzi Mkuu atakavyoona inafaa.

(5) Mtu ambaye atakwenda kinyume na masharti ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki, ametenda kosa.

SEHEMU YA TATU
USIMAMIZI NA UENDESHAJI WA MAMLAKA

Uteuzi na sifa za Mkurugenzi Mkuu.

6.-(1) Kutakuwa na Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ambaye atateuliwa na Rais.

(2) Mtu atakuwa na sifa za kuteuliwa kuwa Mkurugenzi Mkuu ikiwa mtu huyo:

(a) ni Mzanzibari;

(b) angalau anayo shahada ya kwanza ya sheria au fani nyengine yoyote kutoka katika taasisi ya elimu inayotambulika na Serikali;

(c) anao uzoefu wa kazi kwa kipindi kisichopungua miaka saba katika fani ya sheria, uchunguzi wa makosa ya jinai, uendeshaji mashtaka, utoaji wa haki, uongozi au utawala;

(d) anao uadilifu wa hali ya juu; na

(e) hajawahi kutiwa hatiani katika Mahakama yoyote kwa kosa la rushwa, uhujumu uchumi au makosa mengine yanayohusiana na fedha.

Kazi na uwezo wa Mkurugenzi Mkuu.

7.-(1) Mkurugenzi Mkuu atakuwa Afisa Mtendaji Mkuu wa Mamlaka, na atatekeleza kazi za kila siku za Mamlaka.

(2) Katika kutekeleza kazi za Mamlaka chini ya Sheria hii, Mkurugenzi Mkuu atakuwa na uwezo wa:

(a) kumuidhinisha mfanyakazi yeyote kufanya au kutekeleza majukumu au uwezo wowote ambao Mkurugenzi Mkuu kwa Sheria hii au sheria yoyote ametakiwa kufanya au kutekeleza;

(b) kumuidhinisha mfanyakazi yeyote kufanya uchunguzi juu ya kosa lolote linalotuhumiwa chini ya Sheria hii;

(c) kupanga na kupandisha vyeo kwa wafanyakazi kwa kuzingatia muundo wa utumishi;

(d) kumtaka mtu yeyote, kwa maandishi, kutoa kitabu, kumbukumbu, marejesho, ripoti, kitabu chochote cha kibenki, au taarifa za akaunti ya benki, taarifa zilizohifadhiwa katika njia za kielektroniki katika kompyuta au vyenginevyo na nyaraka nyengine yoyote inayotuhumiwa kuhusika katika matendo ya rushwa au uhujumu uchumi;

(e) kumtaka mtu yeyote ndani ya muda ulioainishwa kufika katika ya Mamlaka na kujibu swali lolote ambalo Mkurugenzi Mkuu ataona ni muhimu kuhusiana na uchunguzi ambao anaufanya chini ya Sheria hii;

(f) kumzuia mtuhumiwa endapo kutakuwa kuna sababu za msingi za kuamini kwamba ametenda kosa chini ya Sheria hii;

(g) kusimamisha kwa muda matumizi ya akaunti ya benki kupisha uchunguzi; na

(h) kuitaarifu taasisi yoyote kwa maandishi juu ya afisa ambaye yupo chini ya uchunguzi wa kosa lolote chini ya Sheria hii, kwamba kwa maoni yake afisa huyo ametenda kosa la kinidhamu.

(3) Mtu atakayeshindwa kufuata masharti ya kifungu kidogo cha (2)(d), (e) na (g) cha kifungu hiki atakuwa ametenda kosa.

(4) Kwa ajili ya utekelezaji mzuri wa kazi zake chini ya kifungu hiki, Mkurugenzi Mkuu hatokuwa chini ya maelekezo au udhibiti wa mtu au mamlaka nyengine yoyote.

Muda Mkurugenzi Mkuu.

8.-(1) Mkurugenzi Mkuu atashika nafasi yake muda wote na hatojishughulisha na kazi nyengine yoyote ambayo atakuwa analipwa mshahara kwa namna au mazingira yoyote.

(2) Mkurugenzi Mkuu hatoondolewa katika wadhifa wake isipokuwa kwa sababu na kwa mujibu wa utaratibu wa kumuondoa kazini Jaji wa Mahakama Kuu ulioainishwa katika masharti ya Katiba ya Zanzibar ya 1984.

Uteuzi wa Naibu Mkurugenzi Mkuu.

9.-(1) Kutakuwa na Naibu Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ambaye atateuliwa na Rais.

(2) Mtu atakuwa na sifa za kuteuliwa kuwa Naibu Mkurugenzi Mkuu ikiwa Mtu huyo anazosifa kama za Mkurugenzi Mkuu.

(3) Naibu Mkurugenzi Mkuu atakuwa Afisa Masuuli wa Mamlaka na Msaidizi Mkuu wa Mkurugenzi Mkuu na atafanya kazi na majukumu ya Mamlaka chini ya maelekezo ya Mkurugenzi Mkuu.

(4) Endapo Mkurugenzi Mkuu hayupo, Naibu Mkurugenzi Mkuu atafanya kazi na majukumu ya Mkurugenzi Mkuu.

Kiapo cha Mkurugenzi Mkuu na Naibu Mkurugenzi Mkuu.

10. Mkurugenzi Mkuu na Naibu Mkurugenzi Mkuu wataapa mbele ya Rais kabla ya kutekeleza majukumu yao kwa mujibu wa Sheria ya Viapo, Nam. 1 ya 1986.

Kuanzishwa kwa ofisi za Mikoa na Wilaya.

11.-(1) Kutakuwa na Ofisi za Mamlaka za Mikoa na Wilaya ambazo zitaongozwa na Makamanda wa Mikoa na wa Wilaya.

(2) Hadhi, sifa na mambo mengine yanayowahusu Makamanda wa Mamlaka wa Mikoa na wa Wilaya yataainishwa katika Kanuni.

Idara, vitengo, divisheni na sehemu za Mamlaka.

12.-(1) Mamlaka inaweza kuanzisha idadi ya idara, vitengo, divisheni, sehemu na ofisi nyengine kama Mkurugenzi Mkuu atakavyoona inafaa kwa utekelzaji mzuri wa kazi zake.

(2) Wakurugenzi, Makamanda wa Mikoa na Wilaya, Wakuu wa vitengo, divisheni, sehemu au maofisa wengine wa Mamlaka watateuliwa na Mkurugenzi Mkuu kwa kushauriana na Mkuu husika.

(3) Masharti ya mashauriano chini ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki, hayatatumika kwa mteule ambaye anaripoti moja kwa moja kwa Mkurugenzi Mkuu.

Wafanyakazi.

13.-(1) Bila ya kuathiri matakwa ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam. 2 ya 2011, isipokuwa kwa ajili ya kuhakikisha upatikanaji wa wafanyakazi bora, Mamlaka, inaweza kuajiri au kuteua wafanyakazi wa Mamlaka kwa kuzingatia vigezo na masharti kama Mkurugenzi Mkuu atakavyoamua.

(2) Kwa ajili ya utekelezaji mzuri wa kazi zake, Mamlaka inaweza kutoa ajira za muda kwa mtu ambaye anao ujuzi wa ushauri elekezi, mtaalamu au mchunguzi wa kujitegemea kama itakavyohitajika.

(3) Kwa lengo la kulinda uhuru wa Mamlaka na Uadilifu wa Mamlaka, mfanyakazi wa Mamlaka, isipokuwa kwa kuteuliwa na Rais, hatoweza kuletwa kutoka nje ya Mamlaka au kuhamishwa kwenda nje ya Mamlaka bila ya kupata ridhaa ya maandishi kutoka kwa Katibu Mkuu Kiongozi kwa kushauriana na Mkurugenzi Mkuu.

(4) Mkurugenzi Mkuu atatoa kitambulisho kwa mfanyakazi kama itakavyoainishwa katika kanuni.

14. Bila ya kuathiri masharti ya kifungu cha 10 cha Sheria hii, kila Mfanyakazi, kabla ya kuanza majukumu yake ya kazi kwenye Mamlaka, atakula kiapo cha utii kwa namna na utaratibu ulioelezwa chini ya Kanuni. Kiapo.

15.-(1) Bila ya kuathiri masharti ya kifungu cha 10 cha Sheria hii, kila mfanyakazi wa Mamlaka atakula kiapo cha usiri kwa namna na utaratibu uliyoelezwa chini ya Kanuni. Usiri.

(2) Mfanyakazi wa Mamlaka, isipokuwa kwa mujibu wa masharti chini ya Sheria hii au sheria nyengine yoyote, hatoruhusiwa:

(a) kufichua taarifa yoyote aliyoipata wakati wa kutekeleza mamlaka yake au katika kutekeleza majukumu aliyopewa chini ya Sheria hii; na

(b) kufichua chanzo cha taarifa au utambulisho wa mtoa taarifa, mtengenezaji, mwandishi wa ripoti ambazo zimepokelewa na Mamlaka.

(3) Mfanyakazi ataendeleza usiri na unyeti wa jambo lolote, nyaraka, ripoti na taarifa nyengine zinazohusu uendeshaji wa Sheria hii ambazo amezijua, amezimiliki au zipo chini ya udhibiti wake.

(4) Mfanyakazi aliyeidhinishwa kupokea taarifa atazichukulia taarifa hizo kuwa za usiri wa hali ya juu na asizitowe kwa njia yoyote ile kwa mtu mwengine isipokuwa kwa idhini ya Mkurugenzi Mkuu.

(5) Bila ya kujali masharti ya vifungu vidogo vya (2), (3) na (4) vya kifungu hiki, Mkurugenzi Mkuu anaweza kutoa, kwa madhumuni ya kuchapisha katika vyombo vya habari, taarifa ambayo ataona ina umuhimu katika maslahi ya umma.

(6) Kwa madhumuni ya uchunguzi kuhusiana na kosa lililotendeka Zanzibar chini ya Sheria hii na Sheria ya Udhibiti wa Utakatishaji wa Fedha Haramu na Mapato Yatokanayo na Uhalifu, No. 1 ya 2009, Mkurugenzi Mkuu, kwa makubaliano na Kitengo cha Udhibiti wa Fedha Haramu Zanzibar, anaweza kutoa taarifa hizo akiona kwamba kufanya hivyo kutasaidia uchunguzi wa kosa la utakatishaji wa fedha haramu au kosa jengine lolote.

(7) Mfanyakazi ambaye atakwenda kinyume na masharti ya kifungu hiki bila sababu ya kisheria, atakuwa ametenda kosa na akipatikana na hatia, atafungwa kifungo cha muda usiyopungua miaka mitatu na usiozidi miaka mitano.

Kutangaza mali na madeni.

16.-(1) Mfanyakazi, isipokuwa aliyetakiwa kutangaza mali chini ya Sheria ya Maadili ya Viongozi wa Umma, No. 4 ya 2015 kwa kadri ya uelewa wake, ataweka wazi taarifa sahihi aliyotakiwa kuiweka wazi, si zaidi ya siku thelathini tokea kuteuliwa kwake.

(2) Mfanyakazi atawasilisha kwa Mkurugenzi Mkuu taarifa sahihi ndani au kabla ya mwezi wa Novemba wa kila mwaka kwa kujaza na kuwasilisha fomu kama ilivyoainishwa chini ya Kanuni.

(3) Mfanyakazi ambaye ataficha taarifa, atatoa taarifa za uongo au maelezo ya kupotosha, hatoweka wazi taarifa sahihi au hatofuata masharti ya kifungu hiki, ametenda kosa.

(4) Kwa madhumuni ya kifungu hiki, "taarifa sahihi" maana yake ni taarifa kuhusiana na mali na utajiri mwengine chini ya umiliki au aina nyengine yoyote ya udhibiti wa mfanyakazi na mwenza wake.

SEHEMU YA NNE
UCHUNGUZI

Uwezo maalum wa uchunguzi.

17.-(1) Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi aliyeidhinishwa na Mkurugenzi Mkuu, anaweza:

(a) kuamuru mtu yeyote kufika mbele yake kwa madhumuni ya kuhojiwa kuhusiana na jambo lolote ambalo kwa maoni yake, litasaidia katika uchunguzi wa kosa linalodaiwa;

(b) kuamuru mtu yeyote kutoa kitabu chochote, nyaraka, nakala yoyote iliyothibitishwa au andiko lolote ambalo linaweza kusaidia katika uchunguzi wa kosa linalodaiwa; au

(c) kwa taarifa ya maandishi, kumtaka mtu yeyote kutoa maelezo kwa kiapo yanayoelezea taarifa hiyo ambayo inaweza kusaidia katika uchunguzi wa kosa linalodaiwa.

(2) Mtu ambaye, wakati wa uchunguzi wa kosa linalodaiwa chini ya Sheria hii, huku anajua:

(a) anatoa au akasababisha kutolewa ripoti au taarifa za uongo kuhusiana na kufanyika kwa kosa linalodaiwa kwa Mchunguzi;

(b) anampotosha Mchunguzi; au

(c) anashindwa kufuata masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki,

ametenda kosa.

Mashirikiano katika uchunguzi.

18.-(1) Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi, wakati wa kufanya uchunguzi, anaweza kufanya kazi kwa kushirikiana na mtu au taasisi yoyote anayohisi ni muwafaka katika kuishirikisha huko, na mtu au taasisi hiyo itatoa msaada ulioombwa na Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi.

(2) Mtu atakayekwenda kinyume na masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, ametenda kosa.

19.-(1) Mkurugenzi Mkuu anaweza, kwa madhumuni ya kuzuia au kubaini kosa la rushwa au la uhujumu uchumi au kwa madhumuni ya uendeshaji mashtaka dhidi ya mtuhumiwa chini ya Sheria hii, kutoa maelekezo kama ataona inafaa, kwa: Uwezo wa Mamlaka kukusanya taarifa za kiintelejensia.

(a) mtoa huduma za mawasiliano kwa ujumla;

(b) mtoa huduma za mawasiliano kwa maelezo maalum; au

(c) mtoa huduma za mawasiliano yeyote.

(2) Maelekezo chini ya kifungu hiki yataeleza ukomo wa muda ambao mtoa huduma za mawasiliano anaweza kuhitajika kuzihifadhi data za mawasiliano.

(3) Endapo mtoa huduma za mawasiliano atashindwa kufuata masharti ya kifungu hiki, Mahakama inaweza, kwa ombi la Mkurugenzi Mkuu, ikamuamuru mtoa huduma za mawasiliano kufanyia kazi maelekezo hayo.

20.-(1) Kutakuwa na Mchunguzi na Msaidizi Mchunguzi ambao watateuliwa na Mkurugenzi Mkuu miongoni mwa watumishi wa Mamlaka, baada ya kukamilisha mafunzo ya awali ya uchunguzi yanayotolewa na Mamlaka. Mchunguzi na msaidizi Mchunguzi

(2) Bila kujali masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, Mkurugenzi Mkuu anaweza kuteua wachunguzi wa muda kwa muda mahsusi na kazi maalum.

(3) Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi anaweza kufanya uchunguzi na:

(a) atawajibika kwa uchunguzi wowote atakaotakiwa na Mamlaka kuufanya unaohusisha rushwa na uhujumu uchumi;

(b) atawajibika kwa uchunguzi wowote atakaotakiwa na Mamlaka kuufanya unaohusisha utakatishaji fedha ambao Kitengo cha Udhibiti wa Fedha Haramu (FIU) kitauwasilisha kwa Mamlaka;

(c) kwa kuzingatia masharti yaliyowekwa chini ya Sheria hii, miongozo iliyotolewa chini ya Sheria hii na kanuni, atatekeleza uwezo wa Mamlaka kama ulivyokasimiwa kwake na Mamlaka kuhusiana na makosa ya rushwa na uhujumu uchumi;

(d) ataripoti kwa Mamlaka juu ya uchunguzi wowote aliotakiwa kuufanya; na

(e) atafuata maelekezo yote ya Mamlaka yanayohusiana na kazi zake.

(4) Kwa madhumuni ya uchunguzi, Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi, mbali ya uwezo aliokuwa nao chini ya Sheria hii, atakuwa na uwezo, fursa na kinga za Afisa wa Polisi wa cheo cha au zaidi ya Mrakibu

Msaidizi wa Polisi kwa mujibu wa Sheria ya Jeshi la Polisi na Polisi Wasaidizi [CAP 322] na kanuni zake, zenye umuhimu kwa ajili ya kuzuia, kupambana na kuchunguza kosa.

(5) Kwa mujibu wa sheria zinazosimamia taratibu za kupata, kumiliki na kutumia silaha za moto na risasi, katika kutekeleza majukumu yake kwa mujibu wa Sheria hii, Mamlaka itakuwa na uwezo na haki ya kupata, kumiliki na kutumia silaha za moto na risasi.

Uwezo wa Mamlaka kumhoji mtu.

21.-(1) Endapo Mamlaka imeamua kuendelea na uchunguzi wowote inaweza, kwa kuzingatia Kanuni au Muongozo, kuamuru:

(a) mtu kufika mbele ya Mamlaka kwa lengo la kuhojiwa kwa njia ya ana kwa ana kuhusiana na jambo lolote chini ya Sheria hii;

(b) mtu kuwasilisha mbele ya Mamlaka kitabu chochote, nyaraka, kumbukumbu au andiko;

(c) mtu kusababisha taarifa zilizohifadhiwa katika kompyuta, diski, kaseti, au katika mkanda wa filamu, au zilizohifadhiwa na kifaa chochote cha kielektroniki au mashine kuwasilishwa katika mfumo ambao kinaweza kuchukulika, kuonekana na kufahamika; na

(d) mtu kuwasilisha maelezo kwa maandishi na yaliyofanywa kwa kiapo, ya taarifa zote atakazotakiwa kuziwasilisha chini ya notisi.

(2) Mtu ambaye amepewa amri chini ya masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki:

(a) atatii amri hiyo;

(b) atafika mbele ya Mkurugenzi Mkuu kwa mujibu wa masharti ya amri;

(c) ataendelea kufika kwa Mkurugenzi Mkuu katika siku nyengine kama atakavyoelekezwa na Mkurugenzi Mkuu mpaka pale mahojiano yatakapokamilika; na

(d) kwa mujibu wa masharti ya kifungu kidogo cha (3) cha kifungu hiki, atajibu maswali na kuwasilisha taarifa zote, nyaraka, kumbukumbu au maelezo ikijumuisha na vivuli vya nyaraka vilivyothibitishwa kama alivoamriwa na Mkurugenzi Mkuu.

(3) Endapo Mkurugenzi Mkuu atakuwa na sababu za msingi za kuamini kwamba kitabu chochote, nyaraka, kumbukumbu au andiko lililowasilishwa chini ya kifungu kidogo cha (2)(d) cha kifungu hiki, inaweza kuisaidia Mamlaka katika ushahidi kwa uchunguzi unaofanywa, anaweza:

(a) kuzuia kitabu, nyaraka, kumbukumbu au andiko, endapo hakuna sababu za msingi za kuhitajika kwa madhumuni

ya kutekeleza jukumu lolote chini ya sheria yoyote, mpaka pale itakapowasilishwa mahakamani au muda wowote itakapohitajika na Mahakama; au

(b) kutayarisha vivuli vilivyothibitishwa au kuchukuwa kumbukumbu kutoka kwenye kitabu, nyaraka au kumbukumbu.

(4) Mtu ambaye, baada ya kupewa amri chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki:

(a) atashindwa, bila ya sababu za msingi kufuata sharti lolote la amri;

(b) atafcha, ataharibu, atabadilisha, ataingilia, atahamisha kutoka eneo inapoekwa kikawaida au kwa vyenginevyo atapoteza kitabu, nyaraka au andiko iliyotajwa katika amri,

ametenda kosa na, akipatikana na hatia, atapewa adhabu ya kifungo kisichopungua miaka mitatu na kisichozidi miaka mitano.

Kitambulisho cha Mchunguzi.

22.-(1) Mkurugenzi Mkuu, kwa kuzingatia taratibu zilizoanishwa katika Miongozo, atatoa kitambulisho kwa mfanyakazi aliyeteuliwa kuwa mchunguzi ambacho kitatumika kama ushahidi kuwa mfanyakazi huyo ni mchunguzi.

(2) Kitambulisho kilichotolewa chini ya masharti ya kifungu hiki, kitasainiwa na Mkurugenzi Mkuu na mmiliki wa kitambulisho hicho.

Lalamiko lisilochu-nguzwa.

23. Endapo Mamlaka imepokea lalamiko kuhusiana na kitendo cha rushwa au uhujumu uchumi kwa mtu yeyote na ikakataa kuchunguza au ikaacha kufanya uchunguzi, Mkurugenzi Mkuu atamtaarifu kwa maandishi mlalamikaji juu ya uamuzi huo na sababu za kuchukua uamuzi huo.

Maelezo ya mali za mtuhumiwa.

24.-(1) Mamlaka inaweza, kwa taarifa ya maandishi, kumtaka mtu ambaye kuna sababu za kutuhumiwa na rushwa au uhujumu uchumi, kuwasilisha maelezo kwa maandishi ndani ya muda muafaka uliotajwa katika taarifa, ya:

(a) kuhesabu mali za mtuhumiwa na wakati wa kupatikanwa kwa mali hizo; na

(b) kuelezea kuhusu mali yoyote ambayo imepatikana kwa wakati huo au wa karibu na kipindi kinachotuhumiwa kufanyika kosa la rushwa au uhujumu uchumi, ikiwa mali hio imepatikana kwa kununuliwa, zawadi, urithi au kwa njia nyengine, na bila ya kujali gharama, kama ipo ya kupatikana kwa mali hiyo.

(2) Mtu ambaye ataacha au atashindwa kufuata matakwa yaliyoainishwa chini ya kifungu hiki, atakuwa ametenda kosa.

Masharti ya kutoa taarifa za mali za mshirika wa mtuhumiwa.

25.-(1) Mamlaka inaweza, kwa taarifa ya maandishi na kwa muda muafaka ulioelezwa katika taarifa hiyo, kumtaka mshirika wa mtuhumiwa, kuwasilisha maelezo ya maandishi ya mali zake.

(2) Kwa kuzingatia masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, neno:

(a) "mshirika wa mtuhumiwa" maana yake ni mtu, ama ametuhumiwa au hajatuhumiwa kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi, ambaye mchunguzi ana sababu za kuamini kwamba anajihusisha na mali za mtuhumiwa; na

(b) "mali za mshirika" maana yake ni mali za mtu anayeaminika kuwa ni mshirika wa mtuhumiwa wa kosa la rushwa au la uhujumu uchumi.

(3) Mamlaka inaweza, kwa taarifa ya maandishi na kwa muda muafaka uliotajwa katika taarifa, kumtaka mtu yeyote kuwasilisha taarifa au nyaraka zozote zilizokuwepo katika udhibiti wake ambazo zinahusishwa na mtuhumiwa wa rushwa au uhujumu uchumi.

(4) Mtu ambaye atakiuka masharti ya vifungu vidogo vya (1), (2) na (3) vya kifungu hiki, atakuwa ametenda kosa.

(5) Mtu ambaye, atajihusisha na mali ambazo anaamini au ana sababu za kuamini kwamba zimepatikana kwa matokeo ya rushwa huku akijua, ametenda kosa, endapo mtu huyo:

(a) atashikilia, atapokea, ataficha au atatumia au atasababisha kutumika kwa mali hiyo; au

(b) ataingia kwenye miamala au atasabisha kuingiwa kwa miamala kuhusiana na mali hiyo.

Kuondoshwa kwa wajibu wa kuficha siri.

26. Kwa jambo lolote linalohusiana na miamala ya fedha au kodi, masharti ya Sheria hii yatatekelezwa bila ya kujali wajibu wowote wa kutunza siri au vizuizi vyengine juu ya utoaji wa taarifa au kuwasilisha nyaraka yoyote yaliyoainishwa katika sheria yoyote au vyenginevyo.

Utoaji wa kumbukumbu na mali.

27.-(1) Mamlaka inaweza, kwa taarifa ya maandishi, kumtaka mtu ikiwa anatuhumiwa au hatuhumiwi kufanya kosa la rushwa au uhujumu uchumi, kutoa kumbukumbu mahsusi alizonazo ambazo zinahitajika katika uchunguzi, na kumtaka mtu huyo au mtu mwengine kutoa maelezo au taarifa anazozifahamu kuhusiana na kumbukumbu zilizotolewa na mtu huyo au mtu mwengine.

(2) Takwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki linaweza kujumuisha pia takwa la kumtaka mtu huyo kufika yeye binafsi ili kutoa maelezo na taarifa.

(3) Bila ya kuathiri masharti yoyote chini ya Sheria hii, Mamlaka inaweza kutoa vivuli vya au kuchukua kumbukumbu zilizowasilishwa chini ya matakwa ya kifungu hiki.

(4) Takwa chini ya kifungu hiki yatahusisha kumbukumbu

zilizohifadhiwa kwa njia ya kielektroniki ni takwa kuwasilisha kumbukumbu kwa njia ya nakala ngumu na endapo kwa mahsusi atatakiwa kuwasilisha kwa njia ya kielektroniki, atapaswa kuwasilisha kwa njia ya kieletroniki.

(5) Kwa madhumuni ya kifungu hiki, "kumbukumbu" inajumuisha vitabu, marejesho, hesabu za benki au hesabu nyengine, ripoti, nyaraka za kisheria au za kibiashara na mawasiliano mengine isipokuwa mawasiliano binafsi.

(6) Mamlaka inaweza, kwa taarifa ya maandishi na kwa muda mahsusi uliotajwa katika taarifa hiyo, kumtaka mtu yeyote kuwasilisha mali yoyote ya mtu aliyetuhumiwa kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi ambayo ipo chini ya dhamana yake, kwa ajili ya uchunguzi.

(7) Mtu ambaye atakataa au atashindwa kufuata matakwa ya kifungu hiki, atakuwa ametenda kosa.

Kufanya upekuzi wa majengo.

28.-(1) Mkurugenzi Mkuu au mtu aliyemuidhinisha anaweza, kwa hati au bila ya hati ya upekuzi, kuingia katika jengo lolote na kufanya upekuzi wa kumbukumbu yoyote, mali au kitu chengine ambacho kuna sababu ya kushukiwa kuwa kimo ndani ya jengo hilo na ambacho hakikuwasilishwa na mtu kwa mujibu wa matakwa ya Sheria hii.

(2) Kwa kuzingatia masharti chini ya kifungu cha 20(4) cha Sheria hii, Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi anaweza, kwa muda wowote, kuingia na kufanya upekuzi katika jengo lolote ambalo ana sababu ya kuamini kuwa ushahidi wa kosa utapatikana au kosa linatendeka au litatendeka.

(3) Mkurugenzi Mkuu au Mchunguzi atafuata taratibu za upekuzi zilizoainishwa katika Sheria ya Mwenendo wa Makosa ya Jinai.

(4) Mchunguzi ambaye, bila ya sababu za msingi, ataamrisha, ataidhinisha au atafanya upekuzi wa mtu, sehemu, jengo au chombo atakuwa ametenda kosa.

Uhalali wa ushahidi kwa vitu vilivyowa-silishwa au kupatikanwa.

29.-(1) Kitu chochote kitakachowasilishwa na mtu kwa mujibu wa matakwa ya Sheria hii au kilichopatikana katika jengo wakati wa upekuzi au wakati wa kumkamata mtuhumiwa wa kosa la rushwa au uhujumu uchumi, Mamlaka inaweza kukichukua na kukihifadhi kwa muda muafaka kwa madhumuni ya uchunguzi na kitakubalika kama ushahidi katika uendeshaji mashtaka dhidi ya mtu yeyote, ikijumuisha mtu aliyekiwasilisha au aliyekamatwa nacho.

(2) Baada ya mashauri kukamilika chini ya Sheria hii, hakutokua na shauri lolote kisheria litakalofunguliwa Mahakamani dhidi ya Mamlaka kwa jambo lolote lililotokea kwa vitu vilivyowasilishwa, vilivyopatikana katika upekuzi wa eneo au kwa kumkamata mtuhumiwa wa kosa la rushwa au la uhujumu uchumi.

Kusalimisha hati za kusafiria.

30.-(1) Mkurugenzi Mkuu anaweza kumtaka mtu yeyote kusalimisha hati ya kusafiria kwa Mamlaka ikiwa mtu huyo, kuna sababu za kumshuku kuwa ametenda kosa la rushwa au uhujumu uchumi au kuna uchunguzi unaoendelea juu ya makosa hayo.

(2) Endapo mtu atasalimisha hati ya kusafiria kwa mujibu wa amri chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, Mamlaka:

(a) itarudisha hati hiyo baada ya kukamilisha uchunguzi wa kosa la rushwa au la uhujumu uchumi na ikiwa hakuna mashtaka ya jinai yaliyofunguliwa; au

(b) ikiwa uchunguzi haujakamilika:

(i) inaweza kurudisha hati ya kusafiria kwa masharti au bila masharti; au

(ii) itarudisha hati si zaidi ya miezi kumi na mbili kuanzia tarehe ya kusalimisha.

(3) Mtu ambaye hati yake ya kusafiria imezuiliwa na Mamlaka chini ya masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, anaweza kuiomba Mahakama kutoa amri kwa Mamlaka ya kurudisha hati ya kusafiria kwa mmiliki.

(4) Kwa kuzingatia masharti ya kifungu kidogo cha (3) cha kifungu hiki, Mahakama inaweza, baada ya kusikiliza pande zote mbili, kukubali au kukataa ombi hilo.

(5) Endapo mtu atashindwa kusalimisha nyaraka zake za kusafiria kwa mujibu wa kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, anaweza kukamatwa na kufikishwa Mahakamani na isipokuwa kama Mahakama itaridhika kuwa hana nyaraka yoyote ya kusafiria, itaamua kuwa mtu huyo azuiliwe mpaka uchunguzi utakapokamilika wa kosa husika la rushwa au uhujumu uchumi.

(6) Mtu aliyezuiliwa chini ya kifungu kidogo cha (5) cha kifungu hiki, ataachiwa ikiwa:

(a) mtu huyo atasalimisha kwa Mamlaka nyaraka zake za kusafiria;

(b) mtu huyo ataithibitishia Mahakama kuwa hana nyaraka yoyote ya kusafiria; au

(c) uchunguzi wa kosa la rushwa au uhujumu uchumi umekamilika na mahakama imeridhika kuwa hakuna mashtaka ya jinai yatakayofunguliwa dhidi yake.

Kumkamata mtu.

31. Bila ya kuathiri masharti ya kifungu cha 7 cha Sheria hii, Mkurugenzi Mkuu au mfanyakazi aliyeidhinishwa, kwa sababu za msingi, atakuwa na uwezo wa kumkamata mtu yeyote na kupendekeza ashtakiwe kwa kosa chini ya Sheria hii.

Utoaji wa taarifa ambazo zinaweza kuharibu uchunguzi.

32.-(1) Mtu, isipokuwa kwa ruhusa ya Mkurugenzi Mkuu au kwa sababu nyengine ya kisheria, hatatoa maelezo juu ya uchunguzi chini ya Sheria hii ikijumuisha maswali aliyoulizwa wakati wa mahojiano, kitu chochote kilichosalimishwa kwa Mamlaka na utambulisho wa mtu yeyote aliyetajwa wakati wa mahojiano.

(2) Mtu atakayekiuka masharti ya kifungu hiki atakuwa ametenda kosa.

Kujifananisha.

33. Mtu ambaye sio mfanyakazi wa Mamlaka au mwajiriwa katika Taasisi yoyote, jeshi, vyombo vya ulinzi na usalama au taasisi yoyote ya utekelezaji sheria

na bila ya ruhusa ya Mamlaka husika na kwa lengo la kujipatia au kumpatia mtu mwengine manufaa yasiyo halali, akajitambulisha yeye mwenyewe au akafanya kitendo cha kujionesha kwamba yeye ndio au anafanya chini ya uwezo au kazi za mfanyakazi wa Mamlaka hiyo au muajiriwa wa taasisi, jeshi, vyombo vya ulinzi na usalama au taasisi ya kutekeleza Sheria hiyo, atakuwa ametenda kosa.

Ripoti ya uchunguzi.

34.-(1) Mamlaka, baada ya kufanya uchunguzi, itawasilisha ripoti ya matokeo ya uchunguzi kwa Mkurugenzi wa Mashtaka.

(2) Ripoti ya uchunguzi iliyotajwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, itajumuisha mapendekezo yoyote ya Mamlaka kwamba mtu anaweza kushtakiwa kwa kosa la rushwa au la uhujumu uchumi.

Kazi kufanywa kwa nia njema.

35.-(1) Mchunguzi au mtu aliyeteuliwa kufanya uchunguzi chini ya masharti ya Sheria hii, atatekeleza kazi na uwezo aliyokasimiwa kwa nia njema na kwa madhumuni ya upatikanaji wa haki.

(2) Endapo kutakuwa na jaribio la ushawishi wa rushwa wa kutumia nguvu au hadaa kwa mchunguzi au kwa mtu anayefanya uchunguzi, Mchunguzi au mtu anayefanya uchunguzi huo atoa taarifa kwa Mkurugenzi Mkuu.

SEHEMU YA TANO
MAKOSA YA RUSHWA

Rushwa.

36. Mtu ambaye, ikiwa moja kwa moja au vyenginevyo:

(a) anapokea, anaomba au anakubali kupokea au anakubali kuomba faida isiyo halali kwa ajili yake au kwa ajili ya mtu mwengine; au

(b) anatoa, anaahidi au anakubali kutoa au anakubali kuahidi ya kutoa faida isiyo halali kwa ajili yake au kwa ajili ya mtu mwengine,

ametenda kosa.

Rushwa ya wakala.

37.-(1) Kifungu hiki kitatumika kuhusiana na faida ambayo itakuwa kama kishawishi, zawadi au vyenginevyo endapo wakala:

(a) atafanya au ataacha kufanya kitu chochote kinachohusiana na shughuli au kazi za mkuu wa wakala; au

(b) atafanya au ataacha kufanya upendeleo au dhulma, juu ya kitu chochote ikijumuisha mtu au maombi yoyote, yanayohusiana na shughuli au kazi za mkuu wa wakala.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu kidogo cha (1)(b) cha kifungu hiki, faida iliyopatikana au inayotegemewa ambayo itampelekea wakala kuonesha upendeleo au dhulma, itachukuliwa kama kishawishi au zawadi kwa ajili ya kuonesha upendeleo au dhulma.

(3) Wakala ambaye:

(a) anapokea, anaomba au anakubali kupokea au anakubali kuomba faida ambayo kifungu hiki kinatumika; au

(b) anatoa, anaahidi au anakubali kutoa au anakubali kuahidi faida ambayo kifungu hiki kinatumika,

ametenda kosa.

Rushwa inayofanywa na Afisa wa umma.

38. Afisa yeyote wa umma ambaye, kwa ajili yake binafsi au kwa ajili ya mtu mwengine, ataomba, atakubali au atapokea faida kwa ajili ya:

(a) kufanya au kuacha kufanya jambo lolote katika kutekeleza kazi au majukumu yake;

(b) kufanya au kuacha kufanya jambo lolote ambalo litawezesha kutekeleza kazi au majukumu yake;

(c) kuharakisha, kuchelewesha, kuzuia au kutoharakisha, kutocheleweshha, kutozuia utekelezaji wa jambo lolote na kiongozi wa umma katika kutekeleza kazi au majukumu yake; au

(d) kumsaidia, kumpendelea, kumzuia, kumchelewesha au kutomsaidia, kutompendelea, kutomzuia au kutomchelewesha mtu mwengine katika miamala ya biashara na taasisi ya umma,

ametenda kosa na, akitiwa hatiani, atapewa adhabu ya kulipa faini ya mara tatu ya thamani ya faida iliyotolewa au kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka mitatu au vyote viwili.

Rushwa kwa Afisa wa Serikali.

39. Mtu ambaye atatoa, atakubali kutoa au ataahidi kutoa faida kwa Afisa wa Serikali, kwa ajili ya:

(a) kufanyiwa au kuacha kufanyiwa jambo lolote katika kutekeleza kazi au majukumu yake;

(b) kufanyiwa au kuacha kufanyiwa jambo lolote ambalo litawezesha kutekeleza kazi au majukumu yake;

(c) kuharakishiwa, kucheleweshewa, kuzuiliwa au kutoharakishiwa, kutocheleweshewa, kutozuiliwa utekelezaji wa jambo lolote na kiongozi wa umma katika kutekeleza kazi au majukumu yake baadae; au

(d) kusaidiwa, kupendelewa, kuzuiwa, kucheleweshewa au kutosaidiwa, kutopendelewa, kutozuiwa au kutocheleweshewa mtu mwengine katika miamala ya biashara na taasisi za umma,

ametenda kosa na, akitiwa hatiani, atapewa adhabu ya kulipa faini ya mara tatu ya thamani ya zawadi iliyotolewa au kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka mitatu au vyote viwili.

Kuomba au kupokea faida kinyume na sheria kwa mtu anayefanya au kutekeleza maamuzi ya Mahakama.

40. Afisa yeyote wa Mahakama au mtu mwengine yeyote mwenye ushawishi katika maamuzi ya mahakama ambaye:

(a) anaomba, anapokea au anakubali kupokea faida kinyume na sheria; au

(b) anaahidi kama sharti la kukamilisha wajibu wake au kwa ajili ya kuacha kutekeleza wajibu wake wa kawaida au kitaalamu,

ili kusababisha matokeo katika maamuzi ambayo yatakuwa yapo kinyume na Sheria, ametenda kosa.

Rushwa katika minada.

41. Mtu ambaye, kinyume na sheria:

(a) anaahidi kutoa faida yoyote kwa mtu mwengine kama kishawishi, malipo au vyenginevyo kwa ajili ya kumfanya mtu huyo kuacha au kukusudia kuacha kushiriki katika mnada wowote utakaoendeshwa na au kwa niaba ya taasisi ya umma; au

(b) anaomba au atapokea faida yoyote kwa mtu mwengine kama kishawishi, malipo au vyenginevyo kwa ajili ya kumfanya mtu huyo kuacha au kukusudia kuacha kushiriki katika mnada wowote utakaoendeshwa na au kwa niaba ya taasisi ya umma,

ametenda kosa.

Ushawishi wa siri katika kutoa ushauri.

42.-(1) Mtu ambaye, kinyume na sheria:

(a) anapokea, anaomba au anakubali kupokea au kuomba faida ikiwa mtu huyo anakusudia faida hiyo kuwa ya siri kutoka kwa mtu anayemshauri; au

(b) anatoa, anaahidi kutoa au anakubali kutoa au kuahidi kutoa faida ikiwa mtu huyo anakusudia faida hiyo kuwa ya siri kutoka kwa mtu anayemshauri,

ametenda kosa.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu hiki “kutoa ushauri” inajumuisha kutoa maelezo.

Rushwa kwa ajili ya kutoa msaada kuhusu mkataba.

43.-(1) Mtu ambaye, bila ya kuwa na mamlaka kisheria au sababu za msingi, anaahidi faida isiyo halali kwa mfanyakazi wa umma kama ni kishawishi au zawadi au vyenginevyo kwa lengo la kumfanya mfanyakazi huyo wa umma kumpa msaada au kutumia ushawishi katika:

(a) kukuza, kutekeleza au kununua chochote kati ya:

(i) mkataba na taasisi ya umma kwa ajili ya kutekeleza kazi yoyote, kutoa huduma yoyote, kufanya kitu chochote au kusambaza bidhaa ya aina yoyote; au

(ii) mkataba mdogo wa kufanya kazi yoyote, kutoa huduma yoyote, kufanya kitu chochote au kusambaza bidhaa ya aina yoyote iliyotakiwa kufanywa, kutolewa au kusambazwa chini ya mkataba wowote na taasisi ya umma.

(b) malipo ya bei, malipo ya makubaliano au fedha nyengine zilizotolewa au kupatikana vyenginevyo kwa ajili ya mkataba au mkataba mdogo huo,

ametenda kosa.

(2) Mfanyakazi wa umma ambaye, bila ya kuwa na mamlaka kisheria au sababu za msingi, ataomba au atapokea faida yoyote isiyo halali kama ni kishawishi, zawadi au vyenginevyo kwa lengo la kumfanya mfanyakazi huyo wa umma kutoa msaada au kutumia ushawishi katika:

(a) kukuza, kutekeleza au kununua; au

(b) malipo ya bei, malipo ya makubaliano, au fedha nyengine zilizotolewa au kupatikana vyenginevyo kwa ajili ya mkataba au mkataba mdogo huo uliyotajwa katika kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki,

ametenda kosa.

Kumdanganya mkuu.

44. Wakala ambaye:

(a) anatoa maelezo kwa mkuu wake ambayo anajua kuwa ni ya uongo au yenye kupotosha; au

(b) anatumia au atatoa kwa mkuu wake hati ambayo anajua kuwa inatoa taarifa za uongo au zinazopotosha na akasababisha hasara kwa mkuu wake,

ametenda kosa.

Mgongano wa maslahi.

45.-(1) Endapo wakala:

(a) atakuwa anayo maslahi binafsi ya moja kwa moja au vyenginevyo katika maamuzi atakayofanya mkuu wake; na

(b) anajua au anayo sababu ya kujuwa kwamba mkuu wake hafahamu kuhusiana na maslahi hayo na wakala akashindwa kuyaeleza maslahi hayo; na

(c) anashiriki katika majadiliano yanayohusiana na maamuzi,

ametenda kosa.

(2) Mkuu anaweza kumuidhinisha wakala wake kupiga kura au kushiriki kupiga kura kwa niaba yake katika kupitisha maamuzi ya taasisi binafsi na kupiga kura au kushiriki kwake kupiga kura haitokuwa kwenda kinyume na kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki.

(3) Wakala ambaye, kwa kujua, atajipatia au atazuia manufaa ya moja kwa moja au vyenginevyo yanayohusiana na mikataba, makubaliano au uwekezaji wowote unaotokana au unaohusiana na taasisi kama hali itakavyokuwa, ametenda kosa.

Faida isiyoruhusiwa kwa wadhamini kwa kuteuliwa.

46.-(1) Kifungu hiki kitatumika kuhusiana na faida ambayo hupatikana kutokana na kishawishi au zawadi inayohusiana na uteuzi wa mtu kama mdhamini wa mali au kwa kushiriki au kusaidia katika uteuzi huo.

(2) Mtu ambaye:

(a) anapokea, anaomba au anakubali kupokea au kuomba faida kutoka kwa mdhamini wa mali ambayo kifungu hiki kinahusika; au

(b) anatoa, anaahidi kutoa au anakubali kutoa au kuahidi kutoa faida kutoka kwa mdhamini wa mali ambayo kifungu hiki kinahusika,

ametenda kosa.

(3) Masharti ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki hayatotumika katika kitendo chochote kilichofanywa kwa kupata ridhaa ya wanufaika wa mali au kwa mujibu wa amri ya Mahakama.

(4) Kwa madhumuni ya kifungu hiki "mdhamini wa mali" anajumuisha:

(a) mtekelezaji au msimamizi wa mirathi aliyeteuliwa kusimamia mali; na

(b) mtu ambaye, kwa hati ya uwakala, hati ya uteuzi au ajira ana mamlaka ya kusimamia au kuendesha mali kwa niaba ya mtu mwengine.

Rushwa ya zabuni.

47.-(1) Kifungu hiki kinahusika na faida ambayo ni kishawishi au zawadi kwa:

(a) kuzuwia kupeleka zabuni, ahadi, ainisho la bei au kutia zabuni;

(b) kujitoa au kubadilisha zabuni, ahadi, ainisho la bei au kutia zabuni; au

(c) kupeleka zabuni, ahadi, ainisho la bei au kutia zabuni.

(2) Mtu ambaye:

(a) anapokea, anaomba au anakubali kupokea au kuomba faida ambayo kifungu hiki kinahusika; au

(b) anatoa, anaahidi au anakubali kutoa au kuahidi faida ambayo kifungu hiki kinahusika,

ametenda kosa.

(3) Masharti ya Sheria ya Ununuzi na Uondoshaji wa Mali za Umma, Nam.11 ya 2016 yatatumika kuhusiana na uchunguzi wa makosa na ufunguaji wa kesi zinazohusiana na makosa ya rushwa katika manunuzi ya vifaa, kazi na utoaji wa huduma za ushauri elekezi katika taasisi za umma.

Matumizi mabaya ya wadhifa.

48. Mtu ambaye:

(a) anatumia vibaya nafasi yake katika kutekeleza kazi zake;

(b) anatumia vibaya nafasi yake kwa madhumuni ya kupata faida isiyo ya halali kwa ajili yake, kwa mtu mwengine au taasisi; au

(c) anashindwa kutekeleza kazi zake kama anavyotakiwa na sheria,

ametenda kosa.

Uhaulishaji wa mapato ya rushwa.

49.-(1) Mtu ambaye:

(a) anabadilisha, anahaulisha au anaondosha mali akijuwa kuwa mali hiyo inatokana na mapato ya rushwa au uhujumu uchumi kwa lengo la kuficha au kubadilisha uhalisia wa mali au kumsaidia mtu yeyote anayejihusisha kufanya makosa hayo kukwepa hatua za kisheria kutokana na vitendo vyake; au

(b) anajipatia, anamiliki au anatumia mali huku akijua kwamba mali hiyo inatokana na mapato ya makosa ya rushwa au uhujumu uchumi,

ametenda kosa.

(2) Endapo Mkurugenzi Mkuu atakuwa na sababu ya kuamini kwamba, mtu amepokea au amejipatia faida au mali kinyume na sheria, anaweza kutoa taarifa kwa mtu huyo au kwa mtu mwengine yeyote ambaye amepata faida, mali, mapato ya rushwa, kiasi cha fedha au sehemu yoyote ya mapato ya rushwa, thamani ya fedha, faida, mali au kiasi cha fedha kinachoaminika kuwa kimehaulishwa au kufikishwa na mtu anayetuhumiwa kupokea au kujipatia kinyume na sheria au kimepatika na wakala mtu huyo kwa kumuelekeza asiihaulishe au asiitoe au sehemu ya umiliki wa mali au thamani ya fedha hiyo kama ilivyoainishwa katika taarifa.

(3) Mkurugenzi Mkuu anaweza, kwa kuzingatia masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, kutoa taarifa kwa mtu mwengine yeyote ambaye fedha au mali hiyo chini ya kifungu hiki inaweza kupita kwa uendeshaji wa sheria.

(4) Taarifa iliyotolewa chini ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki, itaendelea kufanya kazi na kumlazimu mtu ambaye ametuhumiwa kwa kipindi cha miezi sita tokea tarehe ya taarifa hiyo au mwenendo wa kosa chini ya Sheria hii au sheria nyengine yoyote inayohusiana na faida au mali inayomhusu mtu huyo mpaka shauri hilo litakapoamuliwa.

(5) Mtu ambaye atapewa taarifa na akaenda kinyume na taarifa hiyo chini ya kifungu kidogo cha (2) na (3) vya kifungu hiki, ambaye, atahaulisha, ataondoa mali au kiasi cha fedha au sehemu ya umiliki wa kiasi cha fedha au mali iliyoelezwa katika taarifa, ametenda kosa.

(6) Katika uendeshaji wa kosa lolote chini ya kifungu hiki, itakuwa ni utetezi kwa mshtakiwa ikiwa atairidhisha Mahakama kuwa:

(a) kiasi cha fedha au mali nyengine iliyoorodheshwa katika taarifa iliwasilishwa kwa mfanyakazi, au mtu mwengine yeyote kama ilivyoelekezwa katika taarifa;

(b) kiasi cha fedha au mali nyengine iliyoainishwa katika taarifa iliyotolewa mahakamani na kuhifadhiwa; au

(c) taarifa imeondolewa na Mkurugenzi Mkuu kwa taarifa ya maandishi.

50.-(1) Mtu ambaye atatoa rushwa ikiwa moja kwa moja au vyenginevyo kwa lengo la kumshawishi mtu mwengine yeyote kupiga kura au kuacha kupiga kura, ametenda kosa. Rushwa katika uchaguzi.

(2) Mpiga kura ambaye atapokea rushwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, ametenda kosa.

51.-(1) Mtu ambaye, kwa makusudi, ataahidi au atampa Afisa wa kigeni au Afisa wa jumuiya ya kimataifa faida isiyo ya halali ikiwa kwa ajili yake, kwa mtu mwengine au chombo kwa madhumuni ya kumfanya Afisa huyo wa kigeni kutenda au kuacha kutenda jambo wakati wa kutekeleza mahusiano ya kibiashara au kujipatia faida nyengine isiyo halali inayohusiana na shughuli za kiuchumi za kitaifa au kimataifa au muamala wa kibiashara, ametenda kosa. Rushwa ya Afisa wa kigeni.

(2) Afisa wa kigeni au Afisa wa jumuiya ya kimataifa ambaye, kwa makusudi, atatoa au ataahidi kutoa, ikiwa moja kwa moja au vyenginevyo faida isiyo halali ikiwa kwa ajili yake, kwa mtu mwengine au chombo kwa madhumuni ya kumfanya mtu huyo kutenda au kuacha kutenda jambo wakati wa kutekeleza majukumu yake, ametenda kosa.

(3) Afisa wa kigeni au Afisa wa jumuiya ya kimataifa ambaye, kwa makusudi, atapokea, ataomba, atatoa, ataahidi au atakubali kupokea, kuomba, kutoa au kuahidi faida ikiwa kwa ajili yake au kwa mtu mwengine, ikiwa moja kwa moja au vyenginevyo kwa madhumuni ya kumfanya mtu huyo kutenda au kuacha kutenda jambo wakati wa kutekeleza majukumu yake, ametenda kosa.

(4) Kwa madhumuni ya kifungu hiki "Afisa wa kigeni" maana yake ni mtu:

(a) anayeshikilia nafasi katika ofisi za Bunge au Baraza la kutunga sheria, ofisi ya utawala au kimahakama ya nchi ya kigeni ikiwa mtu huyo ameteuliwa au amechaguliwa;

(b) anayefanya kazi za umma za nchi ya kigeni ikijumuisha wakala wa umma au shirika la umma;

(c) aliyeajiriwa na bodi, kamisheni, shirika au bodi nyengine au mamlaka ambayo inafanya kazi kwa niaba ya nchi ya kigeni au mfanyakazi wa umma wa kimataifa; au

(d) ambaye ameidhinishwa na jumuiya ya kimataifa kufanya kazi kwa niaba ya jumuiya hiyo.

52.-(1) Mtu ambaye, kwa namna yoyote, atashawishi, atakubali au ataahidi ngono au atamfanya mtu mwengine akubali au aahidi ngono kwa ajili ya kupata huduma au kutotoa huduma, ametenda kosa. Kushawishi au kutoa rushwa ya ngono.

(2) Endapo ngono imefanyika kwa ajili ya mnufaika wa ngono hiyo afanye jambo ambalo lipo kinyume na sheria, adhabu yake ni kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka saba na kisichozidi miakakumi pamoja na faini isiyopungua Shilingi Milioni Kumi na Tano za Kitanzania na isiyozidi Milioni Ishirini za Kitanzania.

SEHEMU YA SITA
MAKOSA YA UHUJUMU UCHUMI

Matumizi mabaya ya mali ya umma.

53.-(1) Mtu aliyepewa dhamana ya kusimamia mali ya umma na akaitumia mali hiyo kwa madhumuni mengine tofauti na yaliyokusudiwa, akaiharibu, akashindwa kuihifadhi au akaitumia kinyume na sheria, ametenda kosa.

(2) Mtu aliyepewa mamlaka ya umma au msimamizi wa utumishi wa umma ambaye atatumia fedha za bajeti ya Serikali au mali nyengine ya umma kwa malengo ambayo hayakukusudiwa bila ya ruhusa ya mamlaka husika, ametenda kosa.

(3) Kwa madhumuni ya kifungu hiki, mali ya umma maana yake ni mali yenye manufaa kwa umma, ikiwa inamilikiwa na:

(a) Taasisi;

(b) kampuni;

(c) chama cha ushirika; au

(d) jumuiya zisizo za Serikali zenye kutambulika kisheria.

Matumizi mabaya ya mali na mapato.

54.-(1) Mtu ambaye, kwa makusudi au kinyume na sheria:

(a) anajipatia mali, huduma ya umma au faida;

(b) anaweka rehani, atatoza malipo au ataondoa mali yoyote;

(c) anaharibu mali ikijumuisha kusababisha kompyuta au mashine yoyote ya kielektroniki kufanya kazi yoyote moja kwa moja au vyenginevyo ambayo itasababisha hasara au athari katika mapato au huduma yoyote; au

(d) anashindwa kulipa kodi, ada, ushuru au malipo yanayopaswa kulipwa kwa Taasisi ya umma au binafsi au anajipatia msamaha, shufaa, punguzo katika malipo ya kodi, ada, ushuru au malipo,

ametenda kosa.

(2) Afisa au mtu mwengine ambaye anahusika na uendeshaji, uhifadhi, usimamizi, upokeaji au utumiaji wa sehemu yoyote ya mapato au mali, ametenda kosa, ikiwa mtu huyo:

(a) kwa makusudi au kinyume na sheria, atafanya malipo au atafanya malipo ya ziada katika mapato kwa:

(i) bidhaa yenye kiwango kidogo au yenye kasoro;

(ii) bidhaa ambayo haijatolewa au haijatolewa kwa ukamilifu; au

(iii) huduma ambayo haikutolewa au haikutolewa ipasavyo.

(b) kwa makusudi, ameshindwa kufuata sheria yoyote, taratibu zinazotumika au miongozo kuhusiana na manunuzi, kupanga, mauzo au utoaji wa mali, kufunga mikataba, usimamizi wa fedha au kujipatia kipato.

(3) Kwa madhumuni ya kifungu hiki "mali" maana yake ni mali yenye kuhamishika au isiyohamishika ikijumuisha fedha za taasisi au zilizo chini ya udhibiti wa taasisi, zinazotokana au kutumiwa na taasisi.

55.-(1) Mtu ambaye, kwa njia zisizo halali, atajipatia huduma za serikali, faida, mali au mali ya shirika la umma au kampuni binafsi ikiwa ameajiriwa katika taasisi hiyo au vyenginevyo, ametenda kosa. Matumizi mabaya ya mali.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu hiki "Serikali" inajumuisha Serikali kuu, serikali za mitaa, taasisi ya umma, shirika la umma, mradi au mradi wa shirika lisilo la kiserikali linalofadhiliwa kikamilifu na Serikali au serikali ya kigeni kwa manufaa ya umma.

56.-(1) Mtu ambaye atakusudia kukwepa kulipa kodi au atasaidia katika ukwepaji wa kodi kwa kutoa au kufanya: Kukwepa kodi.

(a) hesabu za uongo;

(b) mabadiliko ya uwongo katika nyaraka yoyote inayohusiana na kodi;

(c) tamko la uwongo au kwa makusudi atapotosha kiwango, ubora thamani au maelezo yoyote yanayohusiana na bidhaa ambayo inatozwa kodi;

(d) tathmini ya chini ya kodi inayolipwa na Afisa anayehusika na tathmini ya kodi; au

(e) kwa njia nyengine yoyote itakayobuniwa kwa ajili ya ukwepaji wa kodi,

ametenda kosa.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu hiki "kodi" inajumuisha kodi halisi, ushuru, ada na malipo mengine yoyote yanayotozwa chini ya sheria iliyopitishwa na Baraza la Wawakilishi, Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania inayotumika Zanzibar au chini ya kanuni zilizotungwa katika sheria zinazohusika.

57.-(1) Mtu ambaye ameajiriwa au hajaajiriwa katika taasisi ya umma: Hasara inayotokana na uzembe.

(a) anafanya au anaacha kufanya jambo lolote;

(b) anaacha kutekeleza wajibu alionao; au

(c) kwa kushindwa kuchukua tahadhari za msingi au kushindwa kutekeleza majukumu yake katika njia inayofaa, anaisababishia taasisi ya umma kupata hasara ya kifedha au akasababisha uharibifu katika mali yoyote inayomilikiwa na taasisi ya umma au iliyopo katika usimamizi wa taasisi ya umma,

ametenda kosa chini ya kifungu hiki, endapo thamani ya hasara hiyo au uharibifu huo ni zaidi ya Shilingi Milioni Moja za Kitanzania.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, taasisi ya umma itahesabika kuwa imepata hasara bila ya kujali kwamba:

(a) imepokea au ina haki ya kupokea malipo yoyote kuhusiana na hasara hiyo chini ya sera yoyote ya bima; au

(b) imelipwa kwa njia yoyote au ina haki ya kulipwa kwa hasara hiyo.

Magendo.

58.-(1) Mtu ambaye anasafirisha bidhaa au mali kwa njia ya magendo kama inavyokatazwa chini ya masharti ya Sheria ya Kikosi Maalum cha Kuzuia Magendo, Nam. 1 ya 2003 au kanuni zake, ametenda kosa.

(2) Kwa kuzingatia masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, masharti ya Sheria ya Kikosi Maalum cha Kuzuia Magendo, Nam. 1 ya 2003 au kanuni zake yatatumika kuhusiana na adhabu chini ya Sheria hii.

Kuhodhi.

59. Mtu ambaye anakusanya bidhaa yoyote kwa madhumuni ya kuzuia au kudhibiti usambazaji au mzunguko wa bidhaa ili kudhibiti bei ya bidhaa hiyo kwa munufaa yake au ushindani, ametenda kosa.

Kufanya jambo kinyume na ushindani wa soko.

60. Mtu yeyote ambaye anafanya au anaacha kufanya jambo ambalo ni kinyume na ushindani wa soko kwa lengo la kuzuia ushindani wa soko la bidhaa au huduma, ametenda kosa.

Matumizi mabaya ya taarifa rasmi.

61.-(1) Mtu ambaye ameajiriwa katika taasisi ambaye kwa sababu ya ajira hiyo yupo katika nafasi ya kupata au kujua taarifa sahihi katika zabuni, mauzo, manunuzi, upatikanaji au uondoshaji wa mali yoyote, bidhaa au huduma na akatumia taarifa hizo kwa manufaa yake binafsi au kwa manufaa ya mtu mwengine mwenye maslahi katika zabuni hiyo, mauzo, manunuzi au upatikanaji wa mali, ametenda kosa.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu hiki neno "ajira" inajumuisha ajira ya mkataba na ya kutoa huduma au vyenginevyo, ajira ya muda au ya kudumu au kwa malipo au bila ya malipo ambayo taarifa zimepatikana kupitia ajira hiyo.

Utakatishaji wa fedha haramu.

62.-(1) Mtu ambaye anajihusisha au anafanya jambo linalojumuisha kosa la utakatishaji wa fedha haramu chini ya Sheria ya Udhibiti wa Utakatishaji wa Fedha Haramu na Mapato yanayotokana na Uhalifu, Nam. 10 ya 2009, ametenda kosa.

(2) Bila ya kujali masharti yoyote chini ya Sheria hii, masharti ya Sheria ya Udhibiti wa Utakatishaji wa Fedha Haramu na Mapato yanayotokana na Uhalifu, Nam. 10 ya 2009 ndiyo yatakayotumika kuhusiana na adhabu chini ya Sheria hii.

Usafirishaji wa dawa za kulevya.

63.-(1) Mtu ambaye kwa njia yoyote ambayo ni kinyume na sheria anaingiza, anasafirisha, anatengeneza, anamiliki, ananunua, anauza, anatoa, anasambaza, anahifadhi, anasimamia, anapeleka au anagawa kwa mtu yeyote dawa ya nakotiki au saikotropiki au anaahidi kutoa dawa ya nakotiki au saikotropiki, ametenda kosa.

(2) Kwa kuzingatia masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, masharti ya Sheria ya Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana

na Dawa za Kulevya Zanzibar, Nam. 8 ya 2021 na kanuni zake yatatumika kuhusiana na dhamana na adhabu katika kifungu hiki.

Bidhaa, fedha au huduma bandia.

64. Mtu ambaye anamiliki au anashiriki ikiwa moja kwa moja au vyenginevyo katika vitendo vya kughushi bidhaa, fedha au utambulisho wa bidhaa au huduma kwa manufaa ya kiuchumi au kibiashara, ametenda kosa.

Biashara ya fedha kinyume na sheria.

65.-(1) Mtu ambaye kinyume na sheria anabadilisha au anakusudia kubadilisha bei ya kubadilishia fedha ya kigeni au bila ya halali anabadilisha fedha ya kigeni kwa manufaa yake mwenyewe, mshirika wake au mshirika wa kibiashara ikiwa moja kwa moja au vyenginevyo, ametenda kosa.

(2) Mtu au taasisi yoyote itakayofanya biashara yoyote kuhusiana na miamala ya fedha kinyume na sheria zilizotungwa na Baraza la Wawakilishi au Bunge la Jamhuri ya Muungano, ametenda kosa.

SEHEMU YA SABA
MAKOSA NA ADHABU

Makosa na adhabu.

66. Mtu ambaye:

(a) bila ya sababu za msingi, anamzuia, anamuwekea kikwazo, anamshambulia au anamtishia mtu ambaye anatekeleza majukumu yake aliyopewa chini ya Sheria hii;

(b) anamdanganya au anampotosha Mkurugenzi Mkuu kwa kujua au mtu anayefanya kazi chini ya Sheria hii;

(c) anaharibu, anabadilisha, anaficha au anaondoa nyaraka, kumbukumbu au ushahidi ambao mtu huyo anaamini au ana sababu za kuamini kwamba unaweza kuwa muhimu kwa uchunguzi au shauri chini ya Sheria hii;

(d) anatoa tuhuma za uongo kwa Mkurugenzi Mkuu au mtu anayefanya kazi chini ya Sheria hii; au

(e) anamtishia Mkurugenzi Mkuu au mtu yeyote anayefanya kazi kwa mujibu wa Sheria hii au Kanuni,

ametenda kosa.

Adhabu ya jumla.

67. Mtu ambaye anakwenda kinyume na masharti yoyote chini ya Sheria hii ambapo hakuna adhabu mahsusi iliyotolewa, ametenda kosa na akitiwa hatiani:

(a) ikiwa ni kosa la uhujumu uchumi, atapewa adhabu ya kulipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Kumi za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Mia Mbili za Kitanzania au kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka mitano na kisichozidi miaka ishirini au adhabu zote mbili;

(b) ikiwa ni kosa la rushwa, atapewa adhabu ya kulipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Tano za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Kumi za Kitanzania au kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka mitatu na kisichozidi

miaka kumi na tano au adhabu zote mbili; au

(c) ikiwa ni kosa jengine, atalipewa adhabu ya kulipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Tano za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Kumi za Kitanzania au kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka miwili na kisichozidi miaka saba au adhabu zote mbili.

Faini ya ziada ya lazima.

68.-(1) Mtu atakayepatikana na hatia kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi atapewa adhabu ya kulipa faini ya ziada ya lazima ikiwa mtu huyo alipata faida inayoweza kuhesabiwa au mtu yeyote alipata hasara inayoweza kuhesabiwa.

(2) Faini ya ziada ya lazima iliyotajwa katika kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki itakuwa:

(a) sawa na mara mbili ya kiasi cha faida au hasara iliyotajwa katika kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki; na

(b) matendo ambayo yamejumuisha kosa yalisababisha faida na hasara kama ilivyoainishwa katika kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, sawa na mara mbili ya jumla ya faida na kiasi cha hasara.

SEHEMU YA NANE
FIDIA YA UREJESHAJI WA FAIDA ISIYOFAA

Wajibu wa kulipa fidia.

69. Mtu ambaye anafanya jambo lolote ambalo linapelekea kosa la rushwa au uhujumu uchumi atakuwa na wajibu wa kulipa fidia kwa mtu yeyote ambaye atapata hasara kutokana na kiasi ambacho kingefidiwa kwa hasara iliyopatikana.

Wajibu kwa manufaa yasiyofaa.

70. Mtu ambaye anapokea faida ambayo itajumuisha kosa chini ya kifungu cha 36, 37, 42, 44, 45, 46 au 53 vya Sheria hii atalipa, kwa kiwango cha thamani ya faida kwa watu wafuatao, kama:

(a) upokeaji unapelekea kosa chini ya kifungu cha 37, 44 au 45 vya Sheria hii, kwa mkuu wa wakala;

(b) upokeaji unapelekea kosa chini ya kifungu 36 cha Sheria hii, kwa mtu aliyeombwa;

(c) upokeaji unapelekea kosa chini ya kifungu 42 cha Sheria hii kwa mtu aliyeshauriwa; au

(d) upokeaji unapelekea kosa chini ya kifungu cha 46 au 53 vya Sheria hii, kwa watu ambao wanaonufaika na mali hiyo.

Wajibu mbalimbali.

71.-(1) Kiwango kitakacholipwa kwa taasisi ya umma ambacho mtu aliyefanya kosa chini ya kifungu cha 69 cha Sheria hii, kinaweza kulipwa kwa taasisi hiyo au kwa Mamlaka kwa niaba yake.

(2) Bila ya kujali masharti yoyote ya Sheria, Mamlaka haitazuiliwa kuanzisha mashauri ya madai ili kurejesha kiwango cha fedha chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki.

(3) Mtu hatostahiki kulipwa kiasi chochote chini ya kifungu cha 69 cha Sheria hii kutokana na matokeo ya rushwa au uhujumu uchumi ikiwa mtu huyo na yeye amefanya kitendo ambacho kinajumuisha rushwa au uhujumu uchumi.

Amri ya fidia baada ya kutiwa hatiani.

72.-(1) Mahakama ambayo imemtia hatiani mtu yeyote kwa kosa lolote la rushwa au la uhujumu uchumi, wakati wa kumtia hatiani mtu huyo au kwa ombi linalofuata, itamuamuru mtu huyo:

(a) kulipa kiwango chochote cha fedha ambacho mtu huyo anastahiki kulipa chini ya kifungu cha 68 au 69 cha Sheria hii; au

(b) kumpa mmiliki halali:

(i) mali yoyote iliyopatikana katika mwenendo au iliyotokana na kitendo ambacho kinajumuisha kosa la rushwa au la uhujumu uchumi; au

(ii) kwa kiwango cha fedha kinacholingana na thamani ya mali hiyo.

(2) Endapo kutakuwa hakuna mmiliki halali chini ya kifungu kidogo cha (1)(b) cha kifungu hiki, Mahakama itaamuru kwamba mali au kitu chenye thamani ya mali hiyo kitaifishwe kwa Serikali.

(3) Katika kutoa amri chini ya kifungu hiki, Mahakama inaweza kuweka kiwango cha fedha au inaweza kuamua kiwango gani kinastahili kuwekwa.

(4) Amri chini ya kifungu hiki inaweza kutekelezwa na mtu ambaye amefaidika na amri hiyo, kama ambavyo amri hiyo imetolewa chini ya shauri la madai.

Kutaifisha mali ambayo haina maelezo.

73.-(1) Mamlaka inaweza, kwa kuzingatia masharti ya sheria inayohusika, kufungua shauri dhidi ya mtu yeyote ikiwa:

(a) Mamlaka imeridhika kwamba, mtu huyo anayo mali ambayo ameshidwa kuitolea maelezo; au

(b) mtu huyo amepewa muda wa kutosha ili kueleza uwiano baina ya mali husika na mapato yake na Mamlaka haikuridhika.

(2) Mashauri chini ya kifungu hiki yatafunguliwa Mahakama Kuu kwa njia ya wito.

(3) Endapo Mamlaka itatoa ushahidi kwamba mtu anayo mali isiyokuwa na maelezo, Mahakama itamtaka mtu huyo kutoa ushahidi utakaoiridhisha Mahakama kwamba mali alizonazo hakuzipata kwa njia ya rushwa au uhujumu uchumi.

(4) Endapo Mahakama haikuridhika na ushahidi uliotolewa chini ya kifungu kidogo cha (3) cha kifungu hiki, inaweza kuamuru mtu huyo kulipa Serikalini kiwango cha fedha kilicho sawa na thamani ya mali isiyokuwa na maelezo.

(5) Kwa madhumuni ya mwenendo wa mashauri chini ya kifungu hiki, mali za mtu ambaye mali zake zinatuhumiwa zitajumuisha mali ya mtu mwengine yoyote ambaye Mahakama itaona kwamba:

(a) zipo kama dhamana kwa mtu ambaye mali zake zinatuhumiwa au kwa niaba; au

(b) zimepatikana kwa mtu ambaye mali zake zinatuhumiwa bila ya kutegemea kitu.

(6) Taratibu za kutoa ushahidi, kuhoji shahidi na mambo mengine ya mwenendo wa mashauri yatafanywa kwa mujibu wa sheria zinazohusika.

Utaifishaji wa mali.

74.-(1) Endapo mtuhumiwa ametiwa hatiani kwa kosa chini ya Sheria hii, Mahakama inaweza kutoa amri ya kutaifisha kwa kitu au mali yoyote iliyotumika kwa madhumuni ya kutenda kosa au kuwezesha kutendeka kwa kosa au imehusika vyenginevyo katika kutendeka kwa kosa.

(2) Endapo mtu aliyetiwa hatiani siyo mmiliki wa kitu au mali hiyo inayotakiwa kutaifishwa, na mmiliki hajulikani alipo au hawezi kupatikana, utaifishaji hautafanyika mpaka masharti ya kifungu kidogo cha (3) cha kifungu hiki yametimizwa.

(3) Amri ya kutaifisha kitu au mali haitotekelezwa mpaka:

(a) kwa taarifa ya siku thelathini ya dhamira ya kutaifisha kitu au mali limetolewa; na

(b) taarifa iliyotolewa katika aya (a) ya kifungu kidogo hiki imemaliza muda bila ya zuio lolote au zuio lililowekwa limeondoshwa na Mahakama yenye uwezo.

(4) Endapo kitu au mali itakuwa ni yenye kuharibika mapema na kuuzwa kwa kitu au mali hiyo ni muhimu kwa usimamizi mzuri wa kitu au mali hiyo, Mahakama inaweza kutoa amri ya uuzaji wa kitu au mali hiyo.

(5) Mtu ambaye anadai haki katika kitu au mali iliyotaifishwa chini ya Sheria hii, anaweza akapeleka ombi Mahakamani la kupinga amri ya utaifishaji huo.

Amri ya kuzuia mali inayotuhumiwa.

75.-(1) Kwa ombi la upande mmoja la Mkurugenzi Mkuu, Mahakama inaweza kutoa amri ya kukataza uhaulishaji, uondoshaji au ushughulikiaji mwengine wa mali ambayo kuna ushahidi kwamba ilipatikana kwa tendo la rushwa.

(2) Endapo mtuhumiwa atakuwa chini ya uchunguzi kutokana na kosa la rushwa au uhujumu uchumi, Mahakama inaweza, kwa ombi la Mkurugenzi Mkuu, kutoa amri ya, kwa kuzingatia masharti na muda uliombwa au vyenginevyo kama Mahakama itakavyoona inafaa:

(a) uzuiaji wa vitu vyote vinavyomilikiwa mikononi kwa mtu huyo ambaye ametajwa katika amri hiyo, pesa zote na mali nyengine zinazodaiwa au zinazomilikiwa na au kwa niaba ya mtuhumiwa; na

(b) kumkataza mtuhumiwa au mtu mwengine yeyote anayefanya kazi kwa niaba yake au mtu mwengine yeyote aliyetajwa katika amri, kuhaulisha, kuweka rehani au kuuza katika njia yoyote pesa au mali iliyozuiliwa.

(3) Mahakama inaweza, kwa kuzingatia amri iliotolewa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, kuainisha pesa, mishahara, malipo, pencheni au manufaa mengine anayoyapata mtuhumiwa yanayoonesha chanzo, namna na mazingira ya ulipaji au risiti.

(4) Amri chini ya kifungu hiki inaweza kutolewa dhidi ya mtu ambaye amehusishwa na tendo la rushwa au dhidi ya mtu aliyejipatia mali ya rushwa.

(5) Katika kutoa amri chini ya kifungu hiki, Mahakama inaweza kuidhinisha:

(a) ulipaji wa madeni yaliopatikanwa kwa nia njema na kutokana na wadai wa mtuhumiwa, kabla ya maombi ya amri hayajafanywa na Mkurugenzi Mkuu; au

(b) uuzaji, uhaulishaji au uondoaji wa mali yoyote ya mtuhumiwa endapo Mahakama imejiridhisha kwamba, uuzaji, uhaulishaji ili kulinda haki za wengine ambao wanadai kuwa wanamaslahi na mali hiyo.

(6) Amri chini ya kifungu hiki itadumu kwa kipindi cha miezi sita na inaweza kuongezwa muda na Mahakama kwa maombi ya Mamlaka.

(7) Mtu aliyepewa amri chini ya kifungu hiki anaweza kuiomba Mahakama ndani ya siku kumi na tano baada ya kupewa amri hiyo, kukubaliana au kutofautiana na amri hiyo na Mahakama inaweza baada ya kusikiliza pande zote, kukubaliana au kutofautiana na amri au kuliondoa ombi hilo.

(8) Mahakama inaweza kukubali au kutofautiana na amri chini ya kifungu kidogo cha (4) cha kifungu hiki kama Mahakama itaridhika kwamba, mali inayohusika haikupatikana kutokana na kitendo cha rushwa.

(9) Amri chini ya kifungu hiki, kwa kuzingatia masharti yoyote kinyume na yaliyowekwa chini ya kifungu hiki, itaendelea kutumika:

(a) mpaka Mkurugenzi Mkuu atakapoamua kutoendelea na shauri liliopo au linalotarajiwa kuwepo chini ya kifungu hiki;

(b) mpaka maamuzi ya mwisho ya shauri chini ya kifungu hiki; au

(c) katika hali ya kutiwa hatiani, mpaka amri ya kutaifisha itakapotolewa na Mahakama chini ya vifungu vya 72 na

73 vya Sheria hii au shauri lolote linalohusiana na hilo kukamilika.

(10) Mtu ambaye aliyepewa amri chini ya kifungu hiki na akaenda kinyume na amri hiyo, ametenda kosa na, akitiwa hatiani, atapewa adhabu ya kulipa faini isiopungua Shilingi Milioni Tano za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Kumi za Kitanzania au kifungo kwa kipindi kisichopungua miaka mitatu na kisichozidi miaka mitano au adhabu zote mbili.

Maombi amri ya uzuiaji.

76.-(1) Endapo Mahakama itaridhika, kwa maombi yaliyofanywa na Mamlaka, kwamba Mamlaka ina sababu za msingi za kumtuhumu mtu kufanya kosa chini ya Sheria ya Udhibiti wa Utakatishaji wa Fedha Haramu na Mapato yanayotokana na Uhalifu, inaweza ikatoa amri ya uzuiaji.

(2) Amri ya uzuiaji itakayotolewa chini ya kifungu hiki:

(a) itakabidhiwa mikononi kwa mtu ambaye ametajwa katika amri hiyo, ikiwa mtu huyo ndiye mtuhumiwa husika au siyo mtuhumiwa;

(b) itamtaka mtu aliyetajwa katika amri kutangaza kwa maandishi mali zake kwa Mamlaka ndani ya masaa arobaini na nane ya kutolewa kwa amri hiyo, asili na chanzo cha pesa na mali zote zilizozuiliwa; na

(c) itamzuia mtu huyo kuhaulisha, kuweka rehani au kuondosha kwa njia yoyote pesa au mali iliyotajwa isipokua iwe imeelezwa katika amri.

Amri ya uzuiaji.

77.-(1) Amri ya uzuiaji atapewa kila mtu aliyetajwa katika amri hiyo.

(2) Endapo Mahakama itaridhika kwamba, Mamlaka imepata au inategemea kupata taarifa mpya muhimu kuhusiana na kosa chini ya Sheria hii, Mahakama inaweza kuihuisha amri ya uzuiaji kwa kipindi cha miezi sita kufuatia ombi la Mamlaka.

(3) Kwa mujibu wa masharti ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki, amri ya uzuiaji itabaki kuwa halali kwa siku sitini kuanzia tarehe iliyotolewa isipokuwa iwe imefutwa na Mahakama.

(4) Endapo Mamlaka itairidhisha Mahakama kwamba mtuhumiwa yupo nje ya Zanzibar kwa muda wowote, muda ambao mtuhumiwa yupo nje ya Zanzibar hautohesabiwa kama ni sehemu ya muda halali wa amri ya zuio.

Ukamataji wa mali inayohamishika.

78.-(1) Endapo wakati wa uchunguzi chini ya Sheria hii, Mkurugenzi Mkuu akajiridhisha kwamba mali ya inayohamishika inahusika au inahusishwa na kosa chini ya Sheria hii, anaweza akaikamata mali hiyo.

(2) Mkurugenzi Mkuu ataweka kumbukumbu za mali aliyoikamata chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki na atasababisha nakala za kumbukumbu hizo kumpatia mtu ambaye mali yake imekamatwa.

(3) Ukamataji chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, utatekelezwa kwa kuihifadhi mali iliyokamatwa chini ya usimamizi wowote kama Mkurugenzi Mkuu atakavyoamua.

(4) Bila ya kujali kifungu kidogo cha (3) cha kifungu hiki, endapo Mkurugenzi Mkuu ataona haitowezekana kuiondoa mali aliyoizuia kutoka eneo iliyoopo, anaweza akaiwacha mali hiyo katika eneo ilipoonekanwa chini ya usimamizi wa mtu aliyekutwa nayo kama ambavyo Mkurugenzi Mkuu ataelekeza.

(5) Endapo mali inayohamishika imekamatwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki ipo chini ya usimamizi wa mtu wa tatu, Mkurugenzi Mkuu anaweza akampa maelekezo mtu huyo wa tatu kwamba hatopaswa kuiharibu mali hiyo bila ya ruhusa ya maandishi ya Mkurugenzi Mkuu.

Urejeshaji wa fedha na mali nyenginezo.

79.-(1) Fedha zozote ambazo zitapatikana na Mamlaka zitalipwa katika Mfuko Mkuu wa Hazina wa Serikali.

(2) Mali yoyote inayohamishika au isiyohamishika iliyopatikana wakati wa uchunguzi au baada ya uchunguzi, baada ya kuanza kwa shauri la Mahakama ikiwa la madai au jinai au baada ya kumalizika kwa mashauri hayo, itakabidhiwa kwa Katibu Mkuu wa Hazina.

Mashauri yanayotokana na utaifishaji.

80.-(1) Endapo amri ya kutaifisha mali imetolewa kulingana na kifungu cha 73 cha Sheria hii, mtu aliyehukumiwa au mtu mwengine yeyote ambaye anadai maslahi katika mali hiyo anaweza, yeye mwenyewe, kufungua shauri Mahakamani kwa kueleza kwamba mali hiyo haitokani na makosa ya rushwa au uhujumu uchumi.

(2) Ombi chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, yatawasilishwa katika masjala ya Mahakama si zaidi ya miezi mitatu tokea tarehe ya iliyotangazwa utaifishaji, vyenginevyo amri ya kutaifisha itakuwa ndio ya mwisho.

(3) Mahakama, baada ya kusikiliza ombi, inaweza:

(a) kutoa ombi na kuifuta amri ya utaifishaji au sehemu ya amri hiyo; au

(b) kuondoa ombi na kuthibitisha amri ya utaifishaji ambayo itakuwa ndio maamuzi ya mwisho.

(4) Endapo Mahakama itakubali ombi chini ya kifungu kidogo cha (3)(a) cha kifungu hiki kuhusiana na mali yoyote iliyotaifishwa, utaifishaji huo utasita na mali hiyo itarudi kwa aliyeshinda shauri kufuatia maamuzi ya Mahakama na muombaji atakuwa na haki ya kurejeshewa mali yake kwa mujibu wa maamuzi ya mahakama.

Malipo mbadala wa kufilisi.

81.-(1) Endapo Mahakama itajiridhisha kwamba, amri ya utaifishaji mali iliyotolewa chini ya kifungu cha 73 na 74 cha Sheria hii haiwezi kutekelezeka na kwamba mali hiyo:

(a) kwa bidii, haiwezi kujulikanwa ilipo;

(b) imehaulishwa kwa mtu wa tatu katika mazingira ambayo yanaonesha kwamba kuhaulishwa huko kulikua ni kwa madhumuni ya kuepusha kutaifishwa kwa mali hiyo;

(c) ipo nje ya Zanzibar;

(d) imepungua thamani kwa kiasi kikubwa na kuipelekea kuwa haina maana; au

(e) imechanganywa na mali nyengine ambayo haiwezi kugawanywa kwa urahisi, inaweza, kumuagiza mtu kulipa kiwango cha thamani sawa na mali, sehemu ya mali au maslahi yake.

SEHEMU YA TISA
MASHARTI KUHUSU USHAHIDI

Mali isiyo na maelezo kama uthibitisho.

82.-(1) Mali isiyokuwa na maelezo inaweza kuchukuliwa na Mahakama kuwa ni uthibitisho kwamba mtuhumiwa wa rushwa au uhujumu uchumi amepokea faida.

(2) Kwa madhumuni ya Sheria hii, "mali isiyokuwa na maelezo" itachukuliwa kuwa ni mali ya mtuhumiwa na itajumuisha mali ya mtu mwengine ikiwa Mahakama itagundua kwamba:

(a) zinashikiliwa kwa dhamana au vyenginevyo kwa niaba ya mtuhumiwa; au

(b) zimepatikana kutoka kwa mtuhumiwa bila ya kuwa na mategemeo yoyote.

Hati ya kuonyesha thamani ya mali.

83.-(1) Katika mashtaka ya makosa ya rushwa au uhujumu uchumi au mashauri mengine chini ya Sheria hii, hati ya Afisa Tathmini ambayo inaonyesha thamani au faida ya mali itakubalika kama ushahidi na itakuwa ni uthibitisho wa thamani isipokuwa kama itathibitika vyenginevyo.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu hiki, "Afisa Tathmini" maana yake ni mtu aliyeteuliwa, aliyeajiriwa au aliyeidhinishwa na Mkurugenzi Mkuu au Serikali kutia thamani mali na ambaye uteuzi, ajira au uidhinishwaji wake umetangazwa katika Gazeti Rasmi la Serikali.

Kanuni kuhusiana na mshirika wa kosa.

84.-(1) Kwa madhumuni ya kanuni au mazoea yoyote yanayohitaji ushahidi kwa mshirika kuthibitishwa, mtu atachukuliwa kama ni mshirika wa kosa chini ya Sheria hii ikiwa mtu huyo:

(a) anapokea, anashajihisha au anakubali kupokea au anashajihisha kupokea faida kutoka kwa mshtakiwa; au

(b) anaahidi au anakubali kutoa au kuahidi faida kwa mshtakiwa.

Hati inayoonesha ofisi.

85. Katika mashtaka ya kosa la rushwa au la uhujumu uchumi chini ya Sheria hii, hati inayoonesha nafasi ya ofisa au manufaa yake katika taasisi itakubalika Mahakamani kama ushahidi na utakua uthibitisho wa nafasi au manufaa ikiwa utakosekana ushahidi unaothibitisha vyenginevyo.

SEHEMU YA KUMI
MASHARTI YA FEDHA

86.-(1) Fedha na rasilimali za Mamlaka zitajumuisha: Fedha na rasilimali za Mamlaka.

(a) fedha zitakazoidhinishwa na Baraza la Wawakilishi; na

(b) misaada, michango na fedha nyengine itakayopokea Mamlaka kutoka vyanzo vyengine vinavyokubalika.

(2) Miamala yote ya fedha ya Mamlaka itafanywa na itaongozwa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam. 12 ya 2016, kanuni zake na sheria nyengine yoyote ya fedha inayohusika.

87.-(1) Mamlaka itakuwa na fungu lake la bajeti ambalo litatumika kupitishia na kufanya matumizi ya fedha za Mamlaka. Bajeti.

(2) Naibu Mkurugenzi Mkuu, kabla ya mwisho wa mwaka wa fedha, ataandaa na atawasilisha kwa Waziri bajeti ya mapato na matumizi ya Mamlaka ya mwaka ujao wa fedha.

(3) Bajeti itaandaliwa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam. 12 ya 2016, kanuni zake na miongozo itakayotolewa na Serikali kila baada ya muda.

88.-(1) Mamlaka itaweka au itaagiza kuwekwa vitabu na kumbukumbu sahihi za hesabu za mapato, matumizi, mali na madeni yake. Hesabu na ukaguzi.

(2) Hesabu za mwaka za Mamlaka zitatayarishwa na kukaguliwa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam. 12 ya 2016, kanuni zake na sheria nyengine yoyote ya fedha inayohusika.

89. Mamlaka, kwa kuzingatia masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam. 12 ya 2016, itafungua akaunti ya benki na kuweka fedha zake kwa ajili ya utekelezaji mzuri wa kazi zake chini ya Sheria hii. Kufungua akaunti ya benki.

90.-(1) Mamlaka itaandaa ripoti ya mwaka ya kila mwaka wa fedha na ataiwasilisha kwa Rais ndani ya miezi mitatu baada ya mwisho wa mwaka wa fedha husika. Ripoti ya mwaka.

(2) Ripoti ya mwaka itajumuisha maelezo kuhusu kazi zilizofanywa na Mamlaka.

(3) Rais anaweza, baada ya kupokea ripoti chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, akiona inafaa, kumuidhinisha Waziri kuiwasilisha ripoti hiyo mbele ya Baraza la Wawakilishi.

SEHEMU YA KUMI NA MOJA
MASHARTI MENGINEYO

91. Endapo kuna tuhuma ya utendaji wa kosa chini ya Sheria hii au sheria nyengine yoyote kwa mfanyakazi, tuhuma hizo zitashughulikiwa kwa mujibu wa miongozo itakayotungwa chini ya Sheria hii. Ushughulikiaji wa tuhuma dhidi ya mfanyakazi.

Kumsaidia mtu kutenda kosa.

92. Mtu ambaye kwa makusudi atashiriki katika kutoa ushauri, kuficha au kusaidia katika kufanyika kwa kosa chini ya Sheria hii, ametenda kosa.

Ushughulikiaji wa mali iliyotelekezwa.

93.-(1) Mkurugenzi Mkuu au mfanyakazi mwengine yeyote aliyeidhinishwa kwa maandishi na Mkurugenzi Mkuu atasimamia na kutoa hesabu au maelezo yake kwa Mahakama mali ambayo imetelekezwa kuchukuliwa na Mamlaka kutokana na rushwa au uhujumu uchumi chini ya Sheria hii.

(2) Endapo mali ambayo imetelekezwa si fedha, mali inayohitaji kuuzwa kwa kuhofia kuharibika, na siyo mali inayohitaji kuuzwa kwa haraka kwa manufaa ya mmiliki, Mahakama itaizuia au kutoa amri ya kuzuiliwa kwa mali hiyo na itatoa taarifa na kuagiza kubandikwa katika sehemu ya wazi Mahakamani na katika Mamlaka na kumtaka mtu yeyote ambaye anaweza kuwa na madai hayo kufika na kuthibitisha madai yake ndani ya miezi sita kutoka tarehe ya taarifa hiyo.

(3) Endapo thamani ya mali iliyotelekezwa inazidi Shilingi Milioni Moja za Kitanzania, Mahakama pia itatayarisha taarifa ambayo itachapishwa katika Gazeti ambalo lina mzunguko mkubwa ndani ya Zanzibar na taarifa hiyo itakuwa na tarehe sawa kama taarifa iliyotajwa chini ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki.

(4) Endapo hakuna mtu aliyeanzisha madai yoyote ndani ya miezi sita kuanzia tarehe ya taarifa, mali ambayo imetelekezwa inaweza kutolewa kwa amri ya Mahakama kama itakavyoona inafaa.

(5) Endapo Mahakama ina maoni kwamba mali ambayo imetelekezwa ni mali inayohitaji kuuzwa kwa haraka kwa kuhofia kuharibika au mali inayohitaji kuuzwa mara moja kwa manufaa ya mmiliki, itaizuia au itatoa amri ya kuzuiliwa na inaweza, wakati wowote, kuagiza mali hiyo iuzwe au iharibiwe bila ya kutoa taarifa na baada ya mauzo hayo, Mahakama itasababisha taarifa ya mauzo hayo kubandikwa katika namna iliyoainishwa chini ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki.

(6) Baada ya kukamilika kwa uuzaji au uharibifu uliotajwa chini ya vifungu vidogo vya (4) na (5) vya kifungu hiki, haki ya kuchukua hatua za kisheria kwa ajili ya kurejesha mali ambayo imetelekezwa au mapato ya mauzo hayo utasita.

(7) Mapato ya mauzo ya mali ambayo imetelekezwa yatalipwa kwa mtu ambaye amethibitisha madai yake au kuwekwa katika Mfuko Mkuu wa Hazina wa Serikali.

(8) Endapo mali ambayo imetelekezwa itajumuisha fedha, itashughulikiwa kwa taratibu zote kama ni mapato ya mauzo yaliyoagizwa kwa mujibu wa masharti ya vifungu vidogo vya (2) na (5) vya kifungu hiki.

Kusimamishwa kazi kwa kushtakiwa kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi.

94. Afisa yeyote ambaye atashitakiwa au kutiwa hatiani kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi chini ya Sheria hii, atachukuliwa hatua za kiutumishi kwa mujibu wa Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam. 2 ya 2011.

Mfanyakazi kuchukuliwa kama Afisa magereza.

95. Endapo mfanyakazi anatekeleza majukumu ya Afisa Magereza, mfanyakazi huyo, akiwa katika kazi yoyote kama hiyo, atachukuliwa kuwa Afisa wa Magereza wa kituo cha mafunzo na atakuwa na uwezo, ulinzi na stahiki zinazohusiana na Afisa huyo.

Kutokuwa na sifa kwa mtu aliyetiwa hatiani.

96. Mtu aliyetiwa hatiani kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi chini ya Sheria hii hatokuwa na sifa za kuchaguliwa au kuteuliwa kushika nyadhifa yoyote kwa kipindi cha miaka mitano tokea tarehe aliyotiwa hatiani.

Kutangazwa kwa mtu aliyepatikana na hatia ya rushwa au uhujumu uchumi.

97. Mamlaka, angalau mara moja kwa kila mwaka, itatangaza au itasababisha kutangaza katika Gazeti majina ya watu wote waliopatikana na hatia kwa makosa ya rushwa au uhujumu uchumi chini ya Sheria hii.

Kulindwa kwa mtoa taarifa.

98.-(1) Hatua au shauri ikijumuisha hatua ya kinidhamu halitafunguliwa dhidi ya mtu kuhusiana na:

(a) msaada uliyotolewa na mtu huyo kwa Mamlaka au Mchunguzi; au

(b) kufichua taarifa dhidi ya mtu yeyote kwa Mamlaka au Mchunguzi.

(2) Masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki hayatatumika kuhusiana na taarifa iliyotolewa na mtu ambaye hana sababu za kuamini hiyo taarifa kuwa ni ya kweli.

(3) Katika mashtaka ya rushwa au uhujumu uchumi au mashauri mengine chini ya Sheria hii, shahidi hatatakiwa kubainisha au kutoa taarifa inayoweza kupelekea kutambuliwa kwa mtu aliyesaidia au aliyetoa taarifa kwa Mamlaka au Mchunguzi.

(4) Katika mashtaka ya rushwa au uhujumu wa uchumi au mashauri menine chini ya Sheria hii, Mahakama itahakikisha kwamba taarifa zinazotambulisha au zinazoweza kupelekea kutambuliwa kwa mtu aliyesaidia au aliyetoa taarifa kwa Mamlaka au Mchunguzi zinaondolewa au kufichwa kutoka katika nyaraka zozote ambazo zitatolewa au kukaguliwa kuhusiana na shauri.

(5) Taarifa inayohusiana na kutendeka kwa kosa chini ya Sheria hii haitakubaliwa kuwa ushahidi katika shauri lolote la madai au jinai na hakuna shahidi katika shauri lolote la madai au jinai:

(a) atataja jina au anuani ya mtoa taarifa ambaye ametoa taarifa kwa Mamlaka kuhusiana na kosa chini ya Sheria hii au jina au anuani ya mtu yeyote ambaye ameisaidia Mamlaka kwa namna yoyote kuhusiana na kosa hilo; au

(b) atajibu swali lolote, ikiwa jibu la swali hilo litapelekea au litaelekea kugunduliwa kwa jina au anuwani ya mtoa taarifa huyo.

(6) Mahakama, endapo jina, anuwani au maelezo ya mtoa taarifa au mtu aliyetajwa katika kitabu au waraka ambao unahusika na ushahidi au unahitajika kwa ajili ya uchunguzi katika shauri lolote la jinai au madaiambayo itapelekea kugundulika kwa mtoa taarifa au mtu mwengine kwa jamii, itatoa amri ya kufichwa au kufutwa kwa taarifa hizo ili zisijulikane kwa umma kwa ajili ya kumlinda mtoa taarifa au mtu huyo.

(7) Mtoa taarifa yeyote ambaye ataekewa kisasi, atadhulumiwa, ataumizwa au atadhuriwa na mtu yeyote anayetuhumiwa kwa kosa la rushwa au wahusika wa makosa ya rushwa, atapewa ulinzi, fidia na msaada unaostahili na Serikali baada ya Mamlaka kuthibitisha ukubwa wa dhuluma, majeraha au madhara aliyopata.

Kulindwa kwa shahidi.

99.-(1) Shahidi katika shauri lolote chini ya Sheria hii, hatochukuliwa kuwa ni mshiriki wa kosa kwasababu tu ya kupokea, kutoa, kufanya malipo au kulipwa faida yoyote yeye mwenyewe au kwa niaba yake kwenda au kutoka kwa mtuhumiwa.

(2) Endapo mtu:

(a) anafichua kwa Mamlaka kwamba, mtu, Afisa wa Umma, shirika au taasisi ya umma inahusika au imehusika katika kitendo cha rushwa; na

(b) anaamini kwa sababu za msingi kwamba, taarifa anazotoa zinaweza kuwa za kweli na ni za namna ya kutaka uchunguzi ufanyike chini ya Sheria hii, hatabeba dhima ya madai au jinai kutokana na ufichuzi huo.

(3) Mtu ambaye atamdhalilisha mtu ambaye ametoa taarifa chini ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki, ametenda kosa.

(4) Kwa madhumuni ya kifungu hiki, neno "kudhalilisha" maana yake ni kitendo:

(a) ambacho kinasababisha majeraha, uharibifu au hasara;

(b) cha vitisho au unyanyasaji;

(c) cha ubaguzi, hasara au dharau kuhusiana na ajira ya mtu; au

(d) cha vitisho vya kulipiza kisasi.

Wajibu wa kuripoti faida.

100.-(1) Mkuu wa taasisi ambaye ameripotiwa na afisa wake kwamba amepokea au ameahidiwa kupewa faida kinyume na masharti yoyote ya Sheria hii, ataripoti kwa Mamlaka faida pamoja na jina la mtu aliyetoa faida hiyo kwa Mamlaka.

(2) Mtu yeyote ambaye ataombwa kutoa au kuahidi kutoa faida kinyume na masharti ya Sheria hii, kwa haraka iwezekanavyo, ataripoti kwa Mamlaka ombi la kutoa, kupata au kukusudia kupata faida pamoja na jina la mtu aliyemuomba, aliyepata au aliyekusudia kupata faida hiyo kwake.

(3) Mtu ambaye atashindwa, bila ya sababu za msingi kufuata masharti ya vifungu vidogo vya (1) na (2) vya kifungu hiki, ametenda kosa na, akitiwa hatiani, atalipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Tano za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Saba za Kitanzania au kifungo cha miaka mitano au adhabu zote mbili.

Kinga kwa mfanyakazi.

101. Mfanyakazi hatashtakiwa binafsi kwa kitendo au jambo lolote alilofanya au kuacha kufanya, iwapo alifanya au aliacha kufanya kwa nia njema katika utekelezaji wa majukumu yake chini ya Sheria hii.

Desturi sio utetezi.

102. Kwa madhumuni ya mashtaka chini ya Sheria hii, kuomba, kupokea, kushajihisha, kutoa au kuahidi faida yoyote kwamba ni mila na desturi inayotumika katika eneo, biashara, ofisi au taaluma, haitatumika kama ni utetezi.

Kutowezekana au kutokuwa na nia sio utetezi.

103. Katika uendeshaji wa mashtaka kwa makosa chini ya Sheria hii ambayo yanajumuisha faida ambayo ni kishawishi au malipo kwa kufanya au kuacha kufanya jambo, haitokuwa utetezi kwamba kufanya au kuacha kufanya jambo:

(a) hakukuwa ndani ya uwezo wa mtu au kwamba mtu huyo hakukusudia kufanya au kuacha kufanya; au

(b) hakukutokea.

Mashirikiano na mamlaka nyengine.

104.-(1) Mamlaka itaanzisha na kudumisha mfumo wa mashirikiano na mashauriano na vyombo vya kutekeleza sheria na mamlaka nyengine ndani ya Zanzibar, Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania, za kikanda au kimataifa zinazohusika na uchunguzi na zinazojihusisha na upelelezi wa mashtaka na kwa madhumuni hayo inaweza:

(a) kutoa kinga ya kutoshitakiwa kwa mtu ambaye anatoa ushirikiano katika upelelezi au mashtaka ya kosa chini ya Sheria hii;

(b) kuijulisha mamlaka, kwa juhudi zao wenyewe, endapo kuna sababu za msingi za kuamini kwamba kosa lolote chini ya Sheria hii limetendeka; na

(c) kwa ombi, kutoa kwa mamlaka taarifa zote muhimu.

(2) Kwa madhumuni ya kifungu kidogo cha (1) (a) cha kifungu hiki, mtu atatoa ushirikiano ikiwa mtu huyo:

(a) ametoa taarifa za ukweli zinazomuhusu au za mtu mwengine juu mambo yote muhimu yanayohusiana na matendo ya rushwa na uhujumu uchumi;

(b) amelipa, ameweka au amerejesha kwa hiari mali yote aliyopata kupitia rushwa au uhujumu uchumi; na

(c) amelipia hasara zote zilizotokana na mwenendo wake wa rushwa kwa mali ya umma.

Mashirikiano na sekta binafsi.

105. Mamlaka itaanzisha na kudumisha mfumo wa mashirikiano na sekta binafsi na zaidi taasisi za fedha, wakandarasi, washauri elekezi na wazabuni kuhusu masuala yanayohusu kutendeka kwa makosa chini ya Sheria hii na kuhimiza sekta binafsi kutoa taarifa kwa Mamlaka juu ya kutendeka kwa kosa lolote chini ya Sheria hii.

Msaada wa nje.

106.-(1) Msaada wa kisheria kuhusiana na kosa la rushwa, uhujumu uchumi na makosa mengine yanayohusiana na hayo, utafanywa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Msaada wa Kisheria kwa Makosa ya Jinai Sura 254.

(2) Bila ya kuathiri masharti yaliyotangulia ya Sehemu hii, nchi ya kigeni au Serikali inaweza kutoa taarifa ambazo zinaweza kusaidia Mamlaka katika kuanzisha au kufanya uchunguzi, mashtaka, mwenendo wa kimahakama na taarifa kuhusu mali iliyotokana na kosa.

Kubadilishana wahalifu.

107. Masuala ya kubadilishana wahalifu kuhusiana na makosa ya rushwa, uhujumu uchumi na makosa mengine yanayohusiana na hayo yatashughulikiwa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Kubadilishana Wahalifu Sura 368.

Kosa lililofanywa nje ya Zanzibar.

108. Kosa lililofanywa na mtu nje ya Zanzibar litachukuliwa kama ni kosa chini ya Sheria hii kama vile kosa hilo limetokea Zanzibar.

Ufunguaji wa mashtaka.

109.-(1)Mkurugenzi Mkuu au mtu yoyote atakayeidhinishwa na Mkurugenzi Mkuu na kwa ruhusa ya Mkurugenzi wa Mashtaka atakuwa na uwezo wa kuendesha mashtaka ya makosa chini ya Sheria hii.

(2)Shtaka kwa kosa lolote chini ya Sheria hii, halitoanzishwa isipokuwa kwa ruhusa ya maandishi ya Mkurugenzi wa Mashtaka.

Mahakama za usikilizaji wa mashauri.

110. Makosa yaliyotajwa chini ya Sheria hii yatagawanywa kama kosa la uhujumu uchumi, kosa la rushwa na makosa mengine na yatasikilizwa katika Mahakama kama ilivyoainishwa chini ya Jadweli la Sheria hii.

Kanuni.

111. Waziri anaweza kutunga Kanuni kwa ajili ya utekelezaji bora wa masharti ya Sheria hii.

Miongozo.

112. Mkurugenzi Mkuu anaweza kuandaa kanuni za maadili na miongozo ya Mamlaka kwa ajili ya utekelezaji wa kazi za Mamlaka.

Kufuta na kubakiza.

113.-(1) Sheria ya Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar, Nam.1 ya mwaka 2012 inafutwa.

(2) Bila ya kujali kufutwa kwa Sheria chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, jambo lolote lililofanywa chini ya Sheria iliyofutwa kabla ya kuanza kutumika kwa Sheria hii litaendelea na kuchukuliwa kuwa limefanywa chini ya masharti ya Sheria hii.

(3) Bila ya kujali kufutwa kwa Sheria chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, suala lolote liliyopo Mahakamani kabla ya kuanza kutumika kwa Sheria hii, litashughulikiwa na kutatuliwa chini ya Sheria iliyofutwa.

JADWELI

MAKOSA NA MAHAKAMA ZITAKAZOSIKILIZA

(Chini ya kifungu cha 110)

A. MAKOSA YA UHUJUMU UCHUMI

KIFUNGU	KOSA	MAHAKAMA
53	Matumizi mabaya ya mali ya umma.	Mahakama kuu
54	Matumizi mabaya ya mali na mapato	Mahakama kuu
55	Matumizi mabaya ya mali.	Mahakama kuu
56	Kukwepa kodi.	Mahakama kuu
57	Hasara ya mara kwa mara.	Mahakama kuu
58	Magendo	Mahakama kuu
59	Kuhodhi	Mahakama kuu
60	Kufanya jambo kinyume na ushindani wa soko.	Mahakama kuu
61	Matumizi mabaya ya taarifa rasmi.	Mahakama kuu
62	Utakatishaji wa fedha haramu.	Mahakama kuu
63	Usafirishaji wa dawa za kulevya.	Mahakama kuu
64	Bidhaa, fedha au huduma bandia.	Mahakama kuu
65	Biashara ya fedha kinyume na sheria.	Mahakama kuu

B. MAKOSA YA RUSHWA

KIFUNGU	KOSA	MAHAKAMA
36	Rushwa	Mahakama ya Mkoa
37	Rushwa ya wakala	Mahakama ya Mkoa
38	Rushwa inayofanywa na Afisa wa Serikali	Mahakama ya Mkoa
39	Rushwa kwa Afisa wa Serikali	Mahakama ya Mkoa
40	Kuomba au kupokea faida kinyume na sheria kwa mtu anayefanya au kutekeleza maamuzi ya mahakama.	Mahakama ya Mkoa
41	Rushwa katika minada.	Mahakama ya Mkoa
42	Ushawishi wa siri katika kutoa ushauri.	Mahakama ya Mkoa
43	Rushwa kwa ajili ya kutoa msaada kuhusu mkataba.	Mahakama ya Mkoa
44	Kumdanganya mkuu.	Mahakama ya Mkoa
45	Mgongano wa maslahi.	Mahakama ya Mkoa
46	Faida isiyoruhusiwa kwa wadhamini kwa kuteuliwa.	Mahakama ya Mkoa

47	Rushwa ya zabuni	Mahakama ya Mkoa
48	Matumizi mabaya ya wadhifa	Mahakama ya Mkoa
49	Uhaulishaji wa mapato ya rushwa.	Mahakama ya Mkoa
50	Rushwa katika uchaguzi.	Mahakama ya Mkoa
51	Rushwa ya Afisa wa kigeni.	Mahakama ya Mkoa
52	Kushawishi au kutoa rushwa ya ngono	Mahakama ya Mkoa

C. MAKOSA MENGINE

KIFUNGU	KOSA	MAHAKAMA
5	Kushindwa kutekeleza maagizo ya Mamlaka	Mahakama ya Wilaya
7	Kutotii amri halali ya Mkurugenzi Mkuu	Mahakama ya Wilaya
15	Kutoa siri	Mahakama ya Wilaya
17	Uzuiaji wa uchunguzi	Mahakama ya Wilaya
18	Kushindwa kushirikiana na mchunguzi.	Mahakama ya Wilaya
21	Kushindwa kutekeleza amri ya Mamlaka	Mahakama ya Wilaya
24	Kushindwa kuwasilisha taarifa inayohusiana na mali za mtuhumiwa.	Mahakama ya Wilaya
25	Kushindwa kuwasilisha taarifa za mali za mshirika wa mtuhumiwa	Mahakama ya Wilaya
27	Kushindwa kutoa taarifa ya kumbukumbu na mali.	Mahakama ya Wilaya
32	Utoaji wa taarifa ambazo zinaweza kuharibu uchunguzi	Mahakama ya Wilaya
33	Kujifananisha	Mahakama ya Wilaya
75	Kushindwa kutekeleza Amri ya kuzuia mali inayotuhumiwa.	Mahakama ya Wilaya
84	Uvunjaji utamaduni na kanuni kuhusiana na mshirika wa kosa	Mahakama ya Wilaya
92	Kumsaidia mtu kutenda kosa	Mahakama ya Wilaya
99	Uonevu wa shahidi	Mahakama ya Wilaya
100	Kushindwa kuripoti faida	Mahakama ya Wilaya

MADHUMUNI NA SABABU

Madhumuni ya mswada huu ni kufuta Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi wa Uchumi Zanzibar, Nam. 1 ya 2012 na kutunga upya Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi wa Uchumi Zanzibar, ambayo inaelezea uanzishwaji wa Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi wa Uchumi Zanzibar kwa ajili ya kuboresha utendaji kazi wa Mamlaka na kusimamia vyema mabambano dhidi makosa ya rushwa na uhujumu uchumi. Mswada huu unakusudia kuhakikisha kwamba Zanzibar inaendana na wakati katika kupamba na makosa ya rushwa na uhujumu uchmi ili kuhakikisha vitendo vyote vya rushwa na uhujumu uchumi vinatokomezwa.
Mswada huu umegawika katika sehemu kumi na moja.

***Sehemu ya kwanza**:* inahusuana na masharti ya awali ambayo ina jina fupi na kuanza kutumika, matumizi na ufafanuzi wa maneno.

***Sehemu ya pili*:** inahusiana na uanzishwaji na kazi za Mamlaka ambapo inaelezea kwama Mamlaka itakua ni chombo kinachojitegemea na ina kazi ya kuchunguza makosa ya rushwa na uhujumu uchumi.

Sehemu ya Tatu: inahusiana na uwendeshaji na usimamizi wa Mamlaka. Inaeleza uteuzi, sifa, kazi, uteuzi na muda wa Mkurugenzi Mkuu ambapo anateuliwa na Rais na ni Afisa Mtendaji Mkuu wa Mamlaka. Sehemu hii pia inaelezea uteuzi wa Naibu Mkurugenzi Mkuu, kiapo cha Mkurugenzi Mkuu na Naibu Mkurugenzi Mkuu, kuanzishwa kwa ofisi ya Mikoa na Wilaya, Idara, Vitengo, Divisheni na sehemu za Mamlaka, wafanyakazi, kiapo cha wafanyakazi, kiapo cha usiri cha wafanyakazi na kutangaza mali na madeni.

Sehemu ya Nne inahusu masharti yanayohusiana na Uchunguzi ambapo inaelezea uwezo maalum wa uchunguzi, mashirikiano katika uchunguzi, uwezo wa Mamlaka kukusanya taarifa za kiintelijensia, wachunguzi, uwezo wa Mamlaka kumuhoji mtu, kitambulisho cha mchunguzi, lalamiko lisilochunguzwa,maelezo ya mali za mtuhumiwa, masharti ya kutoa taarifa za mtuhumiwa, kuondoshwa kwa wajibu wa kuficha siri, utowaji wa kumbukumbu na mali, kufanya upekuzi wa majengo, uhalali wa ushindani kwa vitu vilivyowasilishwa au kupatikana, kusalimisha hati ya kusafiria, kumkamata mtu, utowaji wa taarifa ambazo zinawea kuharibu uchunguzi, kujifananisha, taarifa ya uchunguzi, kazi kufanywa kwa nia safi.

Sehemu ya Tano: inahusiana na makosa ya rushwa ambapo inaelezea rushwa, rushwa ya wakala, rushwa inayofanywa na ofisa wa Serikali, rushwa kwa ofisa wa Serikali, kuomba au kupokea faida kinyume na sheria kwa mtu anayefanya au kutekeleza maamuzi ya haki, rushwa katika minada, ushawishi wa siri katika kutoa ushauri, rushwa kwaajili ya kutoa msaada kuhusu mkataba, kumdanya Mkuu, mgongano wa maslahi, manufaa yasioruhusiwa, rushwa za zabuni, matumizi mabaya ya wadhifa, uhaulishaji wa mapato ya rushwa, rushwa katika uchaguzi, rushwa ya afisa wa kigeni na kushawishi au kutoa rushwa ya ngono.

Sehemu ya Sita: inaelezea masharti yanaohusiana na makosa ya uhujumu uchumi ambayo yanajumuisha matumizi mabaya ya mali za umma, ubadhirifu wa mali na mapato, matumizi mabaya ya mali, kukwepa kodi, hasara inayotokana na uzembe, magendo, kuhodhi, kufanya jambo kinyume na ushindani wa soko, matumizi mabaya ya taarifa rasmi, utakatishaji wa fedha haramu, usafirishaji wa madawa ya kulevya, bidhaa, fedha au huduma bandia na biashara ya fedha kinyume na sheria.

Sehemu ya Saba: inahusu makosa na adhabu ambapo inaelezea adhabu ya jumla na faini ya ziada ya lazima.

Sehemu ya Nane: inahusiana na fidia ya urejeshaji wa faida isiyofaa. Inaelezea kuhusu wajibu wa kulipa fidia, wajibu kwa manufaa yasiyofaa, wajibu mbalimbali, amri ya fidia baada ya kutiwa hatiani, kutaifisha mali ambayo haina maelezo, utaifishaji wa mali, amri ya kuzuia mali inayotuhumiwa, maombi ya amri ya uzuiaji, sifa za amri ya uzuiaji, ukamataji wa mali inayohamishika, urejeshaji wa fedha na mali nyenginezo, mashauri yanayotokana na utaifishaji na malipo mbadala wa kufilisi.

Sehemu ya Tisa: inaelezea kuhusu masharti kuhusu ushahidi ambapo inaongelea kuhusu mali isiyo na maelezo itatilia nguvu ushahidi, hati ya kuonesha thamani ya mali, miongozo kuhusiana na mshirika wa kosa na hati inayoonesha ofisi.

Sehemu ya Kumi: inahusu masharti ya fedha ambapo inaelezea fedha na rasilimali za Mamlaka, bajeti, hesabu na ukaguzi, kufunga hesabu ya benki na ripoti ya mwaka.

Sehemu ya Kumi na moja: inahusiana na masharti mengineyo. Inaelezea ushughulikiaji wa tuhuma dhidi ya afisa wa Mamlka, kumsaidia mtu kutenda kosa, ushughulikiaji wa mali iliyotekelezwa, kusimamishwa kazi kwa kushtakiwa kwa kosa la rushwa au uhujumu uchumi, mfanyakazi kuchukuliwa kuwa afisa magereza, kutokuwa na sifa kwa mtu aliyetiwa hatiani, kutangazwa kwa mtu aliyepatikana na hatia ya rushwa, kulindwa kwa mtoaji habari, kulindwa kwa shahidi, wajibu wa kuripoti faida, kinga kwa mfanyakazi, desturi sio utetezi, kutowezekana au kutokua na nia sio ya utetezi, mashirikiano na mamlaka nyengine, mashirikiano na sekta binafsi, msaada wa nje, kubadilishana wahalifu, kosa lililofanywa nje ya Zanzibar, ufunguaji wa mashtaka, Mahakama za usikilizaji wa mashauri, kanuni, miongozo na kufuta na kubakiza.

ZANZIBAR
24 JANUARI, 2023

(MHE. HAROUN ALI SULEIMAN)
WAZIRI WA NCHI, (OR), KATIBA, SHERIA, UTUMISHI NA UTAWALA BORA